

Redidxhuen Xten Jesucrist Ni Bacuaa San Juan

Xtidx Dios najc te Niguii

¹ Galodoo che gusloj guira'ti, ala yu' Diidx. Luxh nani najc Diidxga yunäj Dios, luxh Diidxga najc Dios.

² Che gajd gac-cheeli guedxliuj, yunäjni Dios.

³ Xcuent laani benchee Dios guedxliuj näjza guira'ti ni yu' lojni. Guiraa recos ni yu' di gacdi niu'reni paru rutini.

⁴ Laani gojp yäl_nabaj_n. Yäl_nabaj_nga najc bianij xten rebej_n.

⁵ Luxh bianijga rdimbicha' nez lo yäl_cäjy, niluxh yäl_cäjyga di niajcdi nusuiinini.

⁶ Guyu' te niguii birilaj Juan, ni baxha_l Dios.

⁷ Laani biädni te basule'ni diidx. Biädsule'ni diidx xcuent bianij te nililajz guiraa rebej_n diidx xcuent bianij.

⁸ Laani dini gac bianij, laani biädsule'ni diidx xcuent bianij.

⁹ Laa bianijpacga ni rusani_j lastoo guiraa rebej_n, luxh naj abiädni lo guedxliujre.

¹⁰ Nani najc Diidxga guyu' lo guedxliujre, xcuent laazani gac-chee guedxliujre, luxh di rebej_n guedxliujre nililajz chu najni najcni.

¹¹ Biädni loj rexpen Israel, niluxh rexpej_nni direni nicäjb niu'ni lojreni.

¹² Dxejc loj guiraa reni cuäjb guyu'ni lojreni, loj renani huililajz xtiidxni, loj reni'c badeedni yälrnibee gacreni xi'n Dios.

¹³ Laa reni'c ni di gac si'c xi'n beñ guedxliuj, ni gojl sa'csi rlajz te biniet chu xi'nni, dee najcpacreni Xi'n Dios sa'csi sudeedni yälrnabajn par tejpas lojreni.

¹⁴ Diidxga gujc te beñ guedxliuj. Guläjzni lo guedxliujre, bahuilojzanu xcälrdimbicha'ni, si'c yälrdimbicha' xten xingan xteb xtadni, laani najcpacni nani sanälajz nuurnu, nani rnii didxlii loonu.

¹⁵ Juan gunii xcuent Jesús. Guredxa'ni, räjpni:

—Laa dee ni rniä, nani siääd detzä sajcruni loä, sa'csi laani ganidni nabajñni loä.

¹⁶ Sa'csi guiraanu cua'nu xcälñasacduxhni, yälracnäjä detz yälracnäjä.

¹⁷ Leii xten Dios biädnä toMoisés, niluxh yälracnäjä näjza redidxlii biädnä Jesucrist.

¹⁸ Rut chu tejdi abahuii lo Dios, xinxtebni ni yunäjpac Dios, laani basule'ni diidx xcuent Dios loonu.

Juan ni rutiobnis gunii chuni'c najc Jesucrist

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Dee najc diidx nani gunii Juan ni rutiobnis che baxhal rexpejn Israel rebixhojz näjza rexpejn guidoo ni laa levitas, biriireni guedx Jerusalén te sanabdiidxreni lo Juan, räjpreni lojni:

—¿Luj chu najclu?

²⁰ Dxejcti bicäjpni lojreni, xhet bacua'tzdini lojreni, räjpni:

—Et narädi nacä Crist ni jiääd.

²¹ Dxejcti gunabdiidxreni lojni, räjpreni:

—¿Chuxhni'c najclu? ¿La lujni najc Elías?

Räjpni:

—Dina gacäni.

Räjpreni:

—¿La najclu te dade' ni gunii xtidx Dios ni cabääznu jiääd?

Dxejc räjpni:

—Dina gacäni.

²² Räjpreni:

—¿Chuxhni'c najclu? Te chonänu diidx loj reni baxhaḷ nuure. ¿Xhi rniilu, chuxhni'c najclu?

²³ Räj Juan:

—Narä nacä nani rbedxa' nez lo reyubijdz si'c ni gunii Isaías, ni gunii xtidx Dios scree: “Colyensa'c xnezyuj Dad.”

²⁴ Rebejn ni baxhaḷ redee najc reni rniireni “farisee”.

²⁵ Dxejc gunabdiidxreni stee, räjpreni lo Juan:

—¿Xhicuent rutiobnislu palga dilu gac Crist ni jiääd niclaza Elías niclaza stee niguii ni rnii xtidx Dios ni cabääznu jiääd, ä?

²⁶ Dxejcti räj Juan lojreni:

—Narä rutiobnisä con nis, niluxh galäiitu yu' tej nani ditu gumbee.

²⁷ Laa dee ni siääd detzä niluxh di nungäjl nicla surloä cuää xcura'chni, sa'csi sajcruni loä.

²⁸ Guiraa recosre gujc stelaad cadro laa Betábara, ni ria'n stelaad ro' gueu Jordán cadro cagutiobnis Juan.

Jesús najc Xile' xten Dios

²⁹ Che bara yääl, bahuui Juan siääd Jesús lojni. Dxejc räjpni:

—¡Colhunii! Aree Xile' xten Dios nani rudzucaj xtoj̄l rebeñ guedxliuj.

³⁰ Lagajc xcuent dee ni rniä cheni guniä lojtu: “Detzä siääd te niguii ni sajcrü loä, sa'csi ganidli narä agac nabajñni.”

³¹ Luxh dina niembeäni, per biädtiobnisä con nis te guluiä lo rexpejñ Israel chu najcni.

³² Guniiza Juan stee diidx xcuentni, räjpni:

—Narä bahuiä biäjt Sprit Dxiän xten Dios xhaguibaa si'c te palom guzudxini yejci.

³³ Dina niembeäni, per nani baxhal narä gutiobnisä con nis, laani najni loä: “Cheni fiilu jiäjt Sprit Dxiän xten Dios xhaguibaa si'c te palom, sudxini yejc te bejñ, laanini najc ni gutiobnis con Sprit Dxiän xten Dios.”

³⁴ Narä abahuiä lojni, ni'cni rniliä: “Dee ni najc Xi'n Dios.”

Reni gujc xpejñ Jesús ganiddoo

³⁵ Che bara stee yääl, sugasac Juan ro'c, suganäjni tio'p rexpejñni.

³⁶ Bahuiini lo Jesús che sasajni, dxejc gunii Juan, räjpni:

—¡Colhunii! ¡Laa dee ni najc Xiil xten Dios!

³⁷ Biejñ diajg guiro'p rexpejñpac Juan diidxga, dxejc sanajlreni Jesús.

³⁸ Che gubiré Jesús bahuiini siädnajlreni, dxejc räjpni:

—¿Xhi caguilltu?

Räjp rebejñga:

—Mastr, ¿caro rbäjzlu?

³⁹ Badzu' Jesús diidxre, räjpni:

—Coltaa, te fiitu.

Dxejcti huijreni te bahuiireni caro rbäjzni ro'c. Biannäjrenini ro'c sa'csi agojl si'cti rcatajp gudxej.

⁴⁰ Tej reni biejn diajgni xtidx Juan laa Andrés, bejtz Simón Pedr dxejc huinäjlni Jesús.

⁴¹ Ganiddoo huitiilni bejtzni, dxejc räjpnj lojni:

—Abidxälnu Mesías nani sälojza Crist ni cabääznu jiäd.

⁴² Sas huinänini loj Jesús. Che bahuii Jesús lojni, räjpnj:

—Luj najclu Simón xi'n Jonás; sirilajlu Cefas nani sälojza Pedr.

Gurejdx Jesús Felipe näjza Natanael

⁴³ Bara yäälga rlajz Jesús chää nez Galilee. Dxejc bidxaagni Felipe, räjpnj lojni:

—Gudanajl narä.

⁴⁴ Felipe siäd guedx Betsaida, guedxro ni najza lajdx Andrés näjza Pedr.

⁴⁵ Felipe bidxaag Natanael räjpnj lojni:

—Abidxälnu bejn nani bacuaa toMoisés xcuentni lo reguijtz xten leii agujc xchej, nani bazä'tza reniguii ni gunii xtidx Dios, Jesús xi'n José ni siäd Nazare't.

⁴⁶ Räjpnj Natanael:

—¿La sajc guirii te beñsa'c guedx Nazare't, ä?

Räjpnj Felipe lojni:

—Gudaa, te fiilu.

⁴⁷ Che bahuii Jesús siäd Natanael nez lojni, räjpnj:

—Colhuii te beñ Israelpac nani dipacni gusguee.

⁴⁸ Räjpnj Natanael:

—¿Xho numbeelu narä?

Badzu' Jesús diidxre lojni räjpnj:

—Che gajd Felipe cueedx luj, che suga'lilu ni' te yagiigw, bahuiä lojlu.

⁴⁹ Badzu' Natanael diidxre, räjpni:

—Mastr, luj najc Xi'n Dios, luj najc Reii xten rexpen Israel.

⁵⁰ Räjp Jesús lojni:

—Sa'csi rniä lojlu, “bahuiä suga'lu ni' yagiigw”, ¿ni'c rililajzlu, ä? Xhidajl cosroru suhuiilu.

⁵¹ Dxejcti räjpzani:

—Rniliäpac lojtu, suhuiitu guixal xhaguibaa, näjza rä'p riäjt rexangl Dios yejc Xi'n Dios ni gujc Niguii.

2

Te sa'ni guyu' guedx Caná xten Galilee

¹ Che gudejd choñ dxej, guyu' te sa' guedx Caná xten Galilee. Ro'c guyu' xnan Jesús.

² Huijza Jesús näjza rexpejn pacni, sa'csi bidonreni chääreni lo sa'ga.

³ Gubijdz bin. Dxejc räjp xnan Jesús lojni:

—Dirureni ga'p bin.

⁴ Dxejc badzu' Jesús diidxre räjpni:

—¿Xhicuent rniilu si'c loä, xnanä? Gajd xhorä guidzujñ.

⁵ Niluxh räjp xnanni loj remos ni tre' ro'c:

—Colyejn guira'ti si'ctis ni guiniini lojtu.

⁶ Suga' xho'p guesguij nani rdxaj nis te rdiib naa rexpejn Israel te racnayareni te si'c guisa' xleii to Moisés. Neñ tejga guesguijga ru' si'cti te gayuu litr nis.

⁷ Räjp Jesús loj remos:

—Colguchaj reguesguijre nis.

Dxejcti bachadoo rebejn_gani.

⁸ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Co_lca' che'n_ni naj te co_lchanäni lo nani cahuii cayajc sa're.

Dxejc huinä remosga che'n bin lojni.

⁹ Che gu' dade'ga che'n nis ni gubixhloj bin (luxh dini gan caro siäädni, remostis ni gulä'p nis, ni'ctis najn). Dxejcti gurejdx dade'ga bi'n.

¹⁰ Dxejcti räjpni:

—Guiraa rebejn_n rudeedreni binsa'c räxгаа rebejn_n, dxejcti che agudxaj xque'reni, rudeedreni bin nani di xcuent, niluxh luj gulucheelu binsa'cre najli.

¹¹ Seenre najc ganiddoo ni gusloj bejn Jesús; bejnnini ne_n guedx Caná xten Galilee. Seenga bazäbdiidx yäl_rnibee xtenni luxh ni'cni huililajz rexpejn_npacni xtiidxni.

¹² Che gudejd sa'ga, huijni guedx Capernaum con xnanni, rebejtzni näjza rexpejn_npacni. Ro'c bia'nreni tio'p-cho_n dxej.

Basia Jesucrist guidoro

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Sa'csi abidz_ungajxh lanij pascw xten rexpejn_n Israel cheni rnalajzreni guxhij_n ni gudejd guixhajg xten yäl_gujt ne_n Egipto, ni'c sää Jesús guedx Jerusalén.

¹⁴ Ne_n guidoro bidxäl_ni xhidajl bejn_n nani ruto'gon, xiil, palom näjza reni sobga' caguchaa melzijt.

¹⁵ Dxejc bejn_ni te chico't con gaii duu, gulääni regon con rexiiil ne_n guidoo. Batie'chni xcoobr rebejn_n nani ruchaa melzijt, barexh-xhätni rexmexreni.

16 Rāj̄pzani loj reni caguto' repalom:

—Cołcuää redee, na'c rujntu rolijz xtadä si'c te guii cadro rdo' guiraloj.

17 Dxejcti banajlajz rexpejn̄pacni xhi caj lo reguijtz ni bacuaa redade' ni gunii xtidx Dios: “Gucnaj lazä xcuent ni runnäjreni rolijzlu.”

18 Dxejcti gunabdiidx reni najc xpejn̄ Israel lojni, rāj̄preni:

—¿Xhi seen guluiilu loonu naj te fiinu arajplu yäl̄rnibee te abejnlu recosre?

19 Badzu' Jesús diidxre rāj̄pni:

—Cołgutzujl guidoore, luxh narä neñ chontis dxej sunchesacäni.

20 Rāj̄p rexpejn̄ Israel lojni:

—Tiubixho'p ijz guclaa ni guc-chee guidoore, ¿xhixh sajc gunchesacluni neñ chontis dxej, ä?

21 Niluxh laani caniini xcuent guidoo ni najc lagajc tiejxhni.

22 Ni'cni cheni gubañsacni loj rebengut, banajlajz rexpejn̄pacni rediidxre ni guniini, dxejc huililajzreni nani caj lo rexquijtz Dios näjza rediidx ni gunii Jesús.

Numbee Jesús guiraa rebejn̄

23 Cheni guyu' Jesús guedx Jerusalén cadro cayajc lanij pascw, lał ni cayajc lanijga, xhidajl rebejn̄ huililajz xtiidxni, bahuiizareni remilagwr ni bejn̄ni.

24 Luxh di Jesús nililajz xtidx rebejn̄ga, sa'csi arumbeeni xho najc rebejn̄.

25 Niluxh dini niquiin chu gäb lojni xho najc bejn̄, sa'csi lagajc laani anancheeni xho najc lastoo tejga bejn̄.

3

Jesús con Nicodem

¹ Guyu' te niguii lo rexpejn refarisee ni laa Nicodem, najcni te beñroru loj reni rnibee rexpejn Israel.

² Te guxhijn biädxhiga'tzni nez loj Jesús, räjpni lojni:

—Mastr, nadonnu lo Dios siäädlu si'c te ni ruluii, sa'csi rut rajcdi rujn sa' remilagwr nani rujnlu palga di Dios sunäjni.

³ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Rniliäpac lojlu, nani di gaal stehuält, di gacdi fini xcälrnibee Dios xhaguibaa.

⁴ Dxejcti räjp Nicodem lojni:

—¿Xho gac gaal te bejn stehuält niluxh anajcni beñgool? ¿Xhixh sajc chusacni xque' xnanni stehuält te galsacni, ä?

⁵ Badzu' Jesús diidxre räjpni:

—Rniliäpac lojlu, nani di gaal con nis, näjza con Sprit Dxañ xten Dios, di gacdi jiu'ni lo xcälrnibee Dios xhaguibaa.

⁶ Nani rajl xi'n beñ guedxliujre, ni'c najctisni bejn guedxliuj, luxh nani rajl por Sprit Dxañ xten Dios, Spritza najcni.

⁷ Na'c rdxeløjlu sa'csi rniä: “Nanabpac gaallu stehuält.”

⁸ Rbi' bej cadrotis rlajzni; riejn diajglu rubejni niluxh dilu gan caro siädni, dizalu gan caro sääni. Si'cza rebejn guedxliuj direni gan xho rajl rexpejn Dios stehuält con Sprit Dxañ xten Dios.

⁹ Badzu' Nicodem diidxre, räjpni:

—¿Xho mood sajc gac recosre?

¹⁰ Räjp Jesús lojni:

—¿La najclu te maestr xten rexpejn Israel luxh dilu gan recosre, ä?

¹¹ Rniliäpac lojlu, aguniinu xcuent recos ni nadonnu, abasule'nu recos ni abahuiloonu, niluxh la'tu ditu nililajz xtiidxnu.

¹² Palga ditu chalilajz xtiidxnu che guniinu xcuent recos guedxliuj nani rniinu: ¿Xho chalilajztu xtiidxnu palga guiniinu xcuent recos xhaguibaa?

¹³ 'Rut chutejdi ahuä'p xhaguibaa, xtebtis nani biäjt xhaguibaa, lagajc Xi'n Dios ni gujc Niguii.

¹⁴ Lagajc si'cni guläsjaaa to Moisés bäl guuib lo yajg neñ reyubijdz, sigajcza nanab chäs Xi'n Dios ni gujc Niguii jiaa;

¹⁵ te guiraa renani chalilajz xtiidxni direni nit lo Dios, sica'reni yäl nabajñ par tejpas.

Xho huinälajz Dios rebeñ guedxliuj

¹⁶ 'Sa'csi huinälazduxh Dios rebejn guedxliuj, ni'cni badeedni biääd Xinxtebni lo guedxliuj, te guiraa renani chalilajz xtiidxni direni nit lo Dios, sa'csi sajpreni yäl nabajñ par tejpas.

¹⁷ Sa'csi di Dios nuxhal xi'nni te gusnijtni rebejn guedxliuj, alga baxhalnini te laa rebejn neñ xtojlni xcuentni.

¹⁸ 'Nani chalilajz xtiidxni näjza chalilajz najcni chu najni najcni dini nit, luxh nani di chalilajz xtiidxni agunijtni sa'csi dini nililajz xtidx Xinxteb Dios.

¹⁹ Ni'cni dee najc yäl nijtga: abiääd bianijga loj guedxliuj, biädnä Xi'n Diosni, niluxh rebejn guedxliuj bidxaglajzruren yäl nacäy quadro

tre'reni, gulälazreni bianijga sa'csi xhet laadi najc xtzuunreni.

²⁰ Guiraa reni rujn dzunguijdx, rbälaz bianijga, dizareni guibig loj bianijga, didi guluiloj bianijga rextzunguijdxreni.

²¹ Luxh reni rusoob didxlii, rbigreni loj bianijga, te bianijga ruluiloj najc rextzuunreni redzunsac'c xten Dios.

Rnisac Juan ni rutiobnis xcuent Jesús

²² Dxejcti biääd Jesús näjza rexpejn pacni nez lo reyuj xten Judea. Ro'c guyunäjnireni, batiobnisza rexpejn pacni rebejn.

²³ Juan ni Rutiobnis cagutiobniszani bejn te lajt ni laa Enón ni tre' gajxh Salim, sa'csi ro'c yu' sijn nis. Ro'c sää rebejn lojni te cagutiobnisniren.

²⁴ Dxejc gajdreni gusäu Juan nen latzguiib.

²⁵ Dxejcti gusloj rexpejn Juan cayujy diidx con gaii xpejn Israel xcuent yälrđiib ñaaren ni najc xcostumbr rexpejn Israel.

²⁶ Dxejc biäädreni lo Juan, räjpreni:

—Mastr, dade' nani guyunäjlu stelaad gueu Jordán, nani basule'lu xcuentni, adade'ga cagutiobnis, luxh guiraa rebejn asää lojni.

²⁷ Dxejc badzu' Juan diidxre, räjpni lojreni:

—Nicla tej bejn digacdi ga'p te xhi cos palga di Dios gudeedni lojni.

²⁸ Lagajc la'tu nancheetu guniliä: “Dina gacä Crist ni cabäjztu jiääd.” Guniäza: “Narä nacä nani biädnijd lojni.”

²⁹ Che rajc sa', nani sobganäj dxa'p, ni'c najc bi'n ni gac chäälhni, luxh xamigw bi'n nani suga' ro'c,

riejn diajgni rniini, rbalazduxhni sa'csi riejn diajgni xse' bi'n. Sigajcza abibaduxh lazä xcuentni.

³⁰ Nanab gacni laani beñroru, beñsajcru, biädla narä riajl gacä beñhuinru, ni guxiiru sajc lojni.

Nani siääd Xhaguibaa

³¹ 'Nani siääd jiaali, ni'c rnibee guiralii, niluxh nani najc beñ guedxliuj ni'c rnii xcuent recos guedxliuj. Nani siääd xhaguibaa ni'c rnibee guiralii.

³² Nani bahuini, nani biejn diajgni, ni'c rusule'ni niluxh guxii rililajzreni xtiidxni.

³³ Nani rililajz diidx ni rusule'ni, beñga ruluiloj guliipac najc xtidx Dios.

³⁴ Nani baxhañ Dios, ni'c rnii xtidx Dios sa'csi che rudeed Dios Sprit xtenni, dini gudeed guxiini.

³⁵ Dad Dios sanälajzni xingaanni, abadeedzani guiraliiti chu ladzñaani.

³⁶ Nani rililajz xtidx xingaanni arajp yälñabajñ par tejpas, luxh ni di chalilajz xtidx xi'nni, dini fii yälñabajñ, siääd xcälrdxe'ch Dios yejnci, sujn Dios castiigwni.

4

Rdxaag Jesús te gunaa Samaria

¹ Che gucbee Jesús abiejn diajg refarisee xhida-
jlru beñ sanajl Jesús luxh guxiiru sanajlreni Juan,
luxh cagutiobnisreni,

² (niluxh xhet Jesúsdi cagutiobnis. Rexpejnñi ni
cagutiobnis), dxejc

³ biriini Judea gubisacni nez Galilee.

⁴ Lañ ni sasajni, nanab tedni nez Samaria.

⁵ Ni'c bidzujñni te guedxro xten Samaria ni laa Sicar, gajxh nejz loj te la' yuj ni badeed to Jacob lo xi'nni to José.

⁶ Ro'c sojb te bisie ni rniireni “xpisie Jacob”. Sa'csi abadxajg Jesús siädsajni, gurejni ro bisiega. Agojl läidxej.

⁷ Bidzujñ te gunaa siädlä'pni nis, dxejc räjp Jesús lojni:

—Baniidx che'n nis yä'ä.

⁸ Sa'csi rexpejn pacni asääreni guejdxga sasiireni xhi gaureni.

⁹ Räjpti guna samaritaᅇa lo Jesús:

—¿Xho mood rniablu nis loä, luj ni najc te beᅇ Israel luxh narä nacä gunaa samaritaᅇ?

(Sa'csi di rexpejn Israel chanä sa'reni rebejn Samaria.)

¹⁰ Räjpti Jesús lojni:

—Paru najnlu xhini'c najc yälᅇrulaslajz xten Dios, paru numbeelu chuni'c canab nis lojlu, luj sini-ablu lojni te laani guniidxni nisnabajñ lojlu.

¹¹ Räjpti gunaaga lojni:

—Dad, xhet ca'dilu te guiliä'plu nis, luxh bisiere najc jiätduxh. ¿Caxh chaca'lu nisnabajñga, ä?

¹² ¿La beᅇrorulu lo toxtadgoldoonu Jacob ni basa'n bisiere cadro huä'p nis gu'ni, gu'za rexi'nni, näjza rexquidxaani, ä?

¹³ Badzu' Jesús diidxre lojni, räjpni:

—Guiraa reni rä' nis bisiere, siojᅇreni stehuält.

¹⁴ Luxh nani yä nis nani gudedä, diruni jiojᅇ, sa'csi nis nani gudedä neᅇ lastooni sajci si'c te bisie nani rdatis nisni te gudeedni yälᅇnabajñ par tejpas.

¹⁵ Dxejcti räjp gunaaga lojni:

—Dad, baniidx nisga yä'ä, te na'cru jiolä, te na'cruza guibi'ä jiädlä'pä nis ree.

¹⁶ Räj̄p Jesús:

—Huij, huitejdx chääl̄u gudanäni ree.

¹⁷ Räj̄p gunaa loj Jesús:

—Ruti chälä.

Räj̄p Jesús lojni:

—Laaca guniilu,

¹⁸ sa'csi aguyu' gaiili chäällu. Luxh nani rbäznäjlu naj dini gac chäällu; guliica najlu.

¹⁹ Che biejn diajg gunaaga si'c, räj̄pni:

—Dad, rchaloä najclu te niguii ni rnii xtidx Dios.

²⁰ Retoxtagoldoonu gojnreni Dios lo dajnre, luxh la'tu rniitu guedx Jerusalén najc cadro nanab ganni Dios.

²¹ Räj̄p Jesús lojni:

—Gunaa, huililajz xtidxä, sidzuj̄n or̄ cheni nicla lo dajnre, niclaza guedx Jerusalén ditu chagaj̄n Dad Dios.

²² La'tu raj̄ntu Dios nani ditu gumbee, nuunu raj̄n̄nu Dios nani rumbeenu; sa'csi yäl̄ruslaa bejn lo dojl̄ siääd xcuent rexpejn̄ Israel.

²³ Niluxh sidzuj̄n or̄, luxh alabidzuj̄n̄ni, che reni guliipac raj̄n̄ Dad, reni'c neñ lastooreni, lo xcäriejnreni saj̄nreni Dios. Sa'csi sa' bejn̄re rguuil Dad Dios te gan̄renini.

²⁴ Dios najc te Sprit. Reni raj̄n̄ Dios nanab gan̄renini neñ lastooreni, lo xcäriejnreni, guideb xtij̄preni sa'csi rumbeerenini.

²⁵ Räj̄p gunaa lojni:

—Ananä siääd Mesías ni laaza Crist. Cheni jiädni, laani susule'ni guiraliiti loonu.

²⁶ Räj̄p Jesús lojni:

—Narä ni caniä lojlu, nacä laani.

²⁷ Dxejc bidzujñ rexpejn̄pacni, bidxelojreni sa'csi gunii Jesús lo gunaaga, niluxh rut gunabdiidxdi xhi rlajzni, niclaza rut gunabdiidxdi xhini'c caninäjni gunaaga.

²⁸ Dxejcti basa'n gunaaga xtie'ni, sä'tini guedxroga. Dxejcti räjpni loj rebejn̄:

²⁹ —Col̄taa, fiitu te niguii ni gunii loä guira'ti nani abenä. ¿La et laadi dee Crist ni cabääznu jiääd, ä?

³⁰ Dxejc birii rebejn̄guejdxga, bidzujñtireni lojni.

³¹ Reni najc rexpejn̄pacni canabduxhrenei gau Jesús, räjpreni:

—Mastr, gudajw.

³² Laani räjpni:

—Narä rapä xhi gauä nani ditu gumbee.

³³ Dxejcti räjp rexpejn̄pacni lo sa'reni:

—¿Xhaa yu' chu abiädñä xhi gudajwñi, ä?

³⁴ Räjp Jesús:

—Yälrajw xtenä najc gunä si'cni rlajz nani baxhal narä, näj guluxä xtzuumni.

³⁵ La'tu rniitu riäädx tajp bäii te guire' cose'ch. Narä rniä col̄guiliäs lojtu, col̄fisa'c loniaa, abiquijtz regäj̄l, agoj̄l guire' cose'ch.

³⁶ Nani rujñ dzuun rutie' cose'ch rca'ni xcuentni, luxh ni caca'ni najc par yälñabajñ par tejpas, te tejsi guibalazñäi nani gule'c binij näi nani batie' cose'ch.

³⁷ Sa'csi guliñ najc diidx nani rñii bejn̄, rñiireni: “Tejñi rbe'c binij, ste'cani rutie'ni.”

³⁸ Narä abaxhalä la'tu gutie'tu cose'ch nani ditu nibe'c; ste'ca najc nani bejn̄ dzuun gule'cni binij, dxejc la'tu jiu'tu gutie'tu cose'ch loj xtzuumni.

39 Xhidajl reben Samaria huililajz xtidx Jesús xcuent rediidx ni räjp gunaaga lojreni che räjpni: “Guniini loä guiralii nani abenä.”

40 Ni'cni, che biääd reben guedx Samaria lojni gunabreni loj Jesús jia'nni lajdxreni. Dxejc bia'nni ro'c tio'p dxej.

41 Dxejc xhidajlrureni huililajz xtiidxni ni guniini lojpacreni.

42 Dxejcti räjpreni loj gunaaga:

—Dirunu chalilajz ganaxtis xcuent diidx ni gu-niilu loonu, sa'csi lagajc nuure abiejn diajgnu xti-idxni, ni'c nancheenu dee najcpac ni ruslaa rebejn guedxliuj loj dojl. Laani najc Crist ni cabääznu jiääd.

Basiajc Jesús xi'n te bejn ni rujn xtzuun gubier

43 Che gudejd tio'p dxej, biriini guedx Samaria, huinuuni xnezyujni nez Galilee.

44 Sa'csi lagajc Jesús gunii, räjpni: Te bejn nani rnii xtidx Dios di reben lajdxpacni chanälajz xti-idxni.

45 Che bidzujnni rexyuj Galilee, reben Galilee huichaglojrenini sa'csi näj laareni huijreni lanij pascw guedx Jerusalén, ro'c bahuiireni guiraa redzuun nani bejnii.

46 Gubisacni, bidzujnni guedx Caná xten Galilee cadre bejnii bidxaa nis gujcni bin. Dxejcti guyu' te dade' nani rujn xtzuun reii. Guedx Capernaum naga' te xi'nni cayacxhuu.

47 Che biejn diajg dade'ga abirii Jesús Judea, abidzujnni nez Galilee, huijni lo Jesús, gunab-duxhni lojni chääni te gusiajcni xi'nni nani naga' cuentro, ameerli guetni.

⁴⁸ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Paru ditu fii reseen, remilagwr, ditu chalilajz chuni'c nacä narä.

⁴⁹ Dade' ni rujn xtzuun reii, gunii lojni, räjpni:

—Do'o Dad, te di guet xi'nä.

⁵⁰ Räjp Jesús lojni:

—Huij. Di xi'nlu guet.

Huililajz dade'ga, sä'tini.

⁵¹ Che gubi'ni rolijzni, birii rexmosni, huichaglojni, badeedreni diidx nabajñ xi'nni.

⁵² Dxejcti gunabdiidxni:

—¿Corti gusloj cayajcni?

Räjpreni lojni:

—Naii si'cti rcatej gudxej biriini xliaa.

⁵³ Dxejcti gucbee dade'ga lagajc orga ni räjp Jesús lojni: “Di xi'nlu guet.” Dxejc dade'ga näjza guiraa rebejn ni yu' rolijzni huililajzreni Jesús najc ni cabäjzreni jiääd.

⁵⁴ Dee barojp seen ni bejn Jesús cheni biriini Judea, biu'ni Galilee.

5

Bejn Betesda nani naxu'n

¹ Che gujcti recosre, guyu' te lanij xten rexpejn Israel, dxejc huij Jesús guedx Jerusalén.

² Guedx Jerusalén, gajxh ro' puert ni laa xten rexiiil, yu' te guipilro nis; xtidx hebreo laani Betesda. Cuä' guipilroga caj gaii cordoor.

³ Ro'c naga' xhidajl bejn racxhuu, yu' bejn ni di fii, beñcoj, näj bejn nani bixu'n tiejxhni. Cabäjzreni guiniib nisga

⁴ sa'csi gucti-guc riääd te xangl Dios rusniib nisga. Dxejc bejn nani gun gaan chachu' lo nis ganiddoo che guiniibni, riajcni lo xhitis yälguijdx ni rajcni.

⁵ Ro'c guyu' te beñ racxhuu nani agujc galbitzubixhujñ ijz cayacxhuuni.

⁶ Cheni bahuii Jesús naga'ni, badeedzani cuent lacti xchero raxchuuni, räjpni lojni:

—¿La rlajzlu jiajclu?

⁷ —Dad —räjp beñ racxhuuga lojni—, dina gapä chu gusäl narä neñ nis cheni rniib nisre. Cheni rlazä chachu'ä lo nis, stee bejn rujn gaan narä, ganidni richu'ni lo nisga.

⁸ Räjp Jesús lojni:

—Huistie, guläs xta'lu, guzaj, huij.

⁹ Lagajc dxejc biajc bejnğa, guläsni xta'ni, gusloj gusajni. Niluxh dxejga najc dxej nani rusilajz rexpejn Israel,

¹⁰ ni'c räjp rexpejn Israel lo bejn ni biajcga:

—Nadxey najc dxej ni rusilajz bejn. Di gacdi guulu xta'lu.

¹¹ Laani räjpni:

—Nani basiajc narä, laani naj loä: “Guläs xta'lu, gusaj.”

¹² Dxejc gunabdiidxreni lojni:

—¿Chuni'c naj lojlu “Guläs xta'lu, gusaj”?

¹³ Dxejcti beñ racxhuu ni biajcga dini gaan, sa'csi gunitloj Jesús, biriini ro'c laļ ni tre' xhidajl bejn lajtga.

¹⁴ Che bidxaagni Jesús stehuält neñ guidoro, räjp Jesús lojni:

—Ahuii, naj ni abiajclu, na'c gunlu dojl stehuält, didi sajclu xhi stee ni najc cuentroru.

¹⁵ Sä'ti bejnga, huiye'tzni loj rexpejn Israel laa Jesús ni basiajčni.

¹⁶ Ni'cni gusloj rexpejn Israel carinajlreni Jesús, rlanjreni guiga'ni te ju'trenini, sa'csi rujnni redzuinga dxej ni rusilajzreni.

¹⁷ Luxh räjp Jesús lojreni:

—Xtadä Dios najli cayujnni dzuun, ni'cni näjza narä cayunä dzuun.

¹⁸ Ni'cni rlanjru rexpejn Israel ju'tni, xhet ganaxdi sa'csi rujnni dzuun dxej ni rusilajzreni, per näjza sa'csi räjpni Dios najc Xtadni, rniizani tebloj najcni con Dios.

Yälrnibee xten Xi'n Dios

¹⁹ Badzu' Jesús diidxre räjpni lojreni:

—Rniliä, rniliäpac lojtu. Di gacdi gun Xi'n Dios dzuun xtebni, palga dini fixгаа rujn Xtadni dzuunga, sa'csi guira'tis dzuun ni rujn Xtadni, dzuunga rujnza Xi'nni sigajc rujn Xtadni.

²⁰ Sa'csi rinälajz Dad xi'nni, ruluiini lo xi'nni guiraa redzuun nani rujnni, luxh dzunroruza suluiini lojni gunni, te guidxelojtu.

²¹ Sigajc ni rliäs Dios rebeḡgut, rudeedni yälḡnabajḡ lojreni, sigajcza sudeed xi'nni yälḡnabajḡ lo renani rlanjztsni.

²² Nicla Dad di gun yälḡuxhtis, alga badeedni guralii yälḡuxhtis gun Xi'nni,

²³ te guiraa bejn guiliä'p xpala'n xi'nni si'cni rliä'preni xpala'n Dad. Nani di guiliä'p xpala'n Xi'nni, dizani guiliä'p xpala'n Xtadni ni baxhaḡni biädni.

24 'Rniliä, rniliäpac lojtu, nani rucuadiajg xtidxä, ni chalilajzzani nani baxhal narä, ni'c rajpni yäl_nabaj_n par tejpas; niluxh dini ted lo yäl_guxhtis, alga abiriini lo yäl_gujt, agudejdni lo yäl_nabaj_n.

25 Rniliä, rniliäpac, sidzuj_n or, luxh alabidzuj_nni, cheni siejn diajg rebengut xse' Xi'n Dios, luxh reni riejn diajgni diidxga sibansacreni lo rebengut.

26 Si'cni rajp Dad Dios yäl_nabaj_n lagajcsi laani, sigajcza badeedni lo Xi'nni ga'pni yäl_nabaj_n lagajcsi laazani.

27 Badeedzani lojni yäl_rnibee te gunni yäl_guxhtis, sa'csi najcni Xi'n Dios ni gujc Niguui.

28 Na'c rdxelojtu rediidxre, sa'csi sidzuj_n or cheni guiraa reni yu' ne_n baa siejn diajgreni xse'ni

29 siriizareni ne_n baa. Reni bejn dzunsa'c siriireni te guibansacreni loj yäl_nabansa'c, niluxh reni bejn dzunguijdx, siriireni te guibansacreni te t-dreni lo xcäl_guxhtis Dios.

Nani ruluiloj yäl_rnibee ni rajp Jesús

30 'Xhet rajcdi runä lagajcsi narä. Sigajc ni riejn diagä, sigajcza runä yäl_guxhtis. Luxh yäl_guxhtis ni runä laaca najcni sa'csi dina quilä gunä nani rlazätis, rguilätis gunä si'c ni rlanj Dad nani baxhal narä.

31 Palga narätis rniä diidx lagajc xcuentä, xhet sajcdi diidxga.

32 Yu' stee nani rnili diidx xcuentä, luxh nancheä diidx ni rniini xcuentä sacduxhni, guliipacni.

³³ La'tu abaxhaltu chu huij loj Juan, huinabdi-
idxreni lojni “chu najc bejnga”, niluxh badzu'ni
diidx lojreni guniini diidx guliipac xcuent chu
nacä.

³⁴ Narä dina jiuä diidx nani rnii rebejn xcuentä
luxh canisacä rediidxre te laatu lo xtojltu.

³⁵ Juan gujc si'c te bajl ni ralguij, basanijzani.
Luxh la'tu huihuiituni bibalajztu lo xpianijni balsi
dxej.

³⁶ Luxh narä rapä xhi ruluilojru chu nacä lo
diidx ni gunii Juan; sa'csi lagajc dzuun nani bani-
idx Xtadä gunä, lagajc redzuun ni runä, huenliisi
ruluilojreni Xtadä Dios baxhal narä.

³⁷ Xtadä ni baxhal narä lojtu agunilii chu nacä.
Gajdpactu jiejn diajg xse'ni, gajdzatu fii lojni.

³⁸ Dizatu ga'p xtiidxni nen lastootu, sa'csi di
lajztu chalii xtiidx nani baxhal narä.

³⁹ La'tu rolduxhtu reguijtz xten Dios sa'csi
rchalotu si'c sidxältu yälnabajn par tejpas, luxh
lagajc reguijtzga rusule' chu narä.

⁴⁰ Naadditu jiäädtu loä te ga'ptu yälnabajn par
tejpas.

⁴¹ Narä dina quilä chu bejn guiliä'p xpala'nä nez
loä.

⁴² Luxh narä anumbeätu, ananä ditu chanälajz
Dios nen lastootu.

⁴³ Narä biälä xcuent Xtadä, luxh ditu gucuadiajg
xtidxä; paru jiääd chu stee bejn xcuentcani, ni'c sii
sucuadiajgtu xtiidxni.

⁴⁴ Xho gac chalilajztu, ni rliä'ptu xpala'n la-
gajc sa'tu. Ditu quiil xho gac guiliä'p Gueb Dios
xpala'ntu.

⁴⁵ Di naatu pet narä ni chale'cä xquejtu lo Xtääd. To Moisés ni chale'c xquejtu, luxh rujntu xhigab lagajc xleiini gacnä j la'tu.

⁴⁶ Paru la'tu nililajz pactu xtidx to Moisés, dx-
ejc niliiza lajztu xtidxä sa'csi xcuentä bacuaa to-
Moisés lo reguijtz.

⁴⁷ Palga ditu chalilajz nani bacuaani lo reguijtz,
¿xho chalilajztu rediidx nani caniä lojtu, ä?

6

Bayaan Jesús gaii mił niguii

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Che gulujx gujc recosre, dxejc sää Jesús stelaad
nezro' nisdoo xten Galilee, nani rniizareni nisdoo
xten Tiberias.

² Sanajl xhidajl bejn ni sa'csi rhuiireni remilagwr
ni rujni lo rebenracxhuu.

³ Dxejcti huä'p Jesús yejc te dajn, ro'c gurenäjni
rexpejn pacni.

⁴ Niluxh ameer gac lanij pascw xten rexpejn
Israel, cheni rudeedreni xquixhtios lo Dios xcuent
dxej ni biriireni Egipto.

⁵ Cheni guläs Jesús lojni, bahuini siäd xhidalduxh
bejn, siädreni nez lojni, dxejcti räjpni loj
Felipe:

—¿Caro guisiinu yätxtiil te gau rebejnre?

⁶ Dxejc räjpzani si'c te don xhi xhigab gun Felipe,
luxh laani anajni xho gunni.

⁷ Räjp Felipe lojni:

—Di tio'p gayuu beex yätxtiil gal te gaureni tlagaj.

⁸ Tej rexpejn pacni ni laa Andrés, bejtz Simón
Pedr, räjp lojni:

9 —Ree suga' te biuux ca' gaaŋ yätxtiil con tio'p bājł, ¿xhixh sajl ni'c gau rebeŋ xhidajłre?

10 Dxejcti rājł Jesús:

—Colyejtł loj rebejłre cuereni.

Yuduxh guixa' ro'c. Dxejcti gurej reniguii. Si'cti gaaŋ mił najc reniguii.

11 Dxejcti cua' Jesús yätxtiilga, badeedni xquix-tios lo Dios, gudisni yätxtiilga lo rexpejłpacni. Dxejcti rexpejłpacni gudisrenini loj rebejł nani sobga'. Sigajcza gudisreni rebājł si'ctisni rłajłreni gaureni.

12 Che gulujł gudajłwreni, gudxaj xque'reni, dxejcti rājł Jesús loj rexpejłpacni:

—Colgutie' guiraa reyätxtiilbiujł nani bia'n te xhet nitdi.

13 Batie'tireni reyätxtiilbiujł, guläsreni tzubitio'p dxijł yätxtiilbiujł nani bia'n lo gaaŋ yätxtiilga nani gula' gudajłwreni.

14 Che bahuii rebejłnga reseem, remilagwr nani bejł Jesús, dxejcti rājłreni:

—Guluiipacni, laa dee ni najc niguii ni rnii xtidł Dios nani cabääznu jıääd lo guedxliujł.

15 Sas che guchee Jesús cayujłreni xhigab jıädnaazrenini te niujłreni gacni rei te guinibeeni lojreni, biriini ro'c, xtebni gubisacni neŋ dajł.

Gusaj Jesús lo nisdoo

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Che gojł guxhijł, bidzujł rexpejłpacni lo nisdoo.

17 Biu'reni neŋ te barcw te tedreni lo nisdoo nez guedł Capernaüm. Abicäjł lo yuj niluxh gajł Jesús guibi' lojreni te chääni.

18 Gusloj cayäjs nisdoo xcuent te beduxh nani cabi'.

19 Ni'cni che gusajreni si'cti gaii o xho'p kilómetro, bahuiireni siäddzungajxh Jesús lo barcw, lo nisdoo siädsajni. Bidxebduxhreni.

20 Luxh laani räjpni lojreni:

—Naräni. Na'c guidxejbtu.

21 Dxejcru cuäjbreni biu'ni neñ barcw. Dxejcti bidzungajcreni stelaad lo yuj cadro sääreni.

Caguiil rebejn Jesús

22 Che bara yääl, rebejn nani bia'n stelaad ro' nisdoo, bahuiireni asanä rexpejn pacni barcwbäz nani suga' ro'c, niluxh di Jesús nij, xtebsireni sääreni.

23 Luxh bidzungajc sgaii barcw nani birii guedx Tiberias, te lajt ni tre' gajxh cadro gudajwreni yätxtiil che gulujx badeed Jesús xquixtios lo Dad.

24 Che bahuii rebejn ruti Jesús ro'c, niclaza rexpejn ni, biu'reni neñ rebarcw, sääreni guedx Capernaum satiilreni Jesús.

Jesús najc yätxtiil xten yälñabajn

25 Che bidxälreni Jesús stelaad ro' nisdoo, räjpreni lojni:

—Mastr, ¿guc bidzujñlu ree?

26 Badzu' Jesús diidxre, räjpni lojreni:

—Rniliä, rniliäpac lojtu, caguiiltu narä sa'csi gudajwtu, gudxaj xque'tu, et sa'csi bahuiiditu remilagwr nani benä.

27 Na'c guntu dzuun ganax par yälñrajw nani rnitloj. Colyejn dzuun par yälñrajw nani di nitloj, ni runiidx yälñabajn par tejpas. Yälñrajwre suniidx

Xi'n Niguui, sa'csi loj rebejn baluui Xtadni, Diospac, laani najc Xi'npacni.

²⁸ Dxejcti räjpreni:

—¿Xhini'c jiennu te gac jienpacnu dzuun ni rlaiz Dios?

²⁹ Räjp Jesús lojreni:

—Dee najc ni rlaiz Dios guntu: chalilajztu xtidx narä, nani baxhalni.

³⁰ Räjpreni lojni:

—¿Xhi seen gunlu te guihuiinu xcälrnibeelu te cholilajznu xtiidxlu? ¿Xhi dzuun rujnlu?

³¹ Retoxtadnu gudajwreni yätxtiil ni laa mana loj reyubijdz si'cni caj loj reguijtz: “Badeedni yätxtiil ni biajb xhaguibaa gudajwreni.”

³² Räjpza Jesús:

—Rniliä, rniliäpac lojtu, xhet toMoisésdi ni badeed yätxtiil ni biajb xhaguibaa. Xtadä ni sunidx yätxtiil nani siäädpc xhaguibaa.

³³ Sa'csi yätxtiil xten Dios najc bejn ni siääd xhaguibaa, niluxh laani rudeedni yäl'nabajn par tejpas loj reben guedxliuj.

³⁴ Räjpreni:

—Dad, baniidx yätxtiilga loonu.

³⁵ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Narä nacä yätxtiil xten yäl'nabajn nani riäjł jiaäd; chutis ni jiaäd loä diruni guiliaan, niluxh chutis ni rililajz xtidxä diruni jiojł par tejpas.

³⁶ Aguniä lojtu, la'tu ditu chalilajz, luxh abahui-itu loä.

³⁷ Guiraa renani abaniidx Xtadä loä, siäädni loä, niluxh chutis ni jiaäd loä dina cuälazäni.

³⁸ Sa'csi narä siälä xhaguibaali te gunä si'c ni rlaiz Xtadä, xhet si'cdi ni rlazädi.

³⁹ Dee najc ni rla^jz Xtadä nani baxha^l narä: na'c nit nicla tej renani baniid^xni loä, te guspaⁿsacä guiragajcreni che ga^l dxej lult ni riä^jl jiääd.

⁴⁰ Scree rla^jz nani baxha^l narä: guiraa renani fii lo Xi'n Dios, näj chalilajzreni xtiid^xni, xca'reni yälⁿabajⁿ par tejpas niluxh narä suspaⁿsacäreni che ga^l dxej lult ni riä^jl jiääd.

⁴¹ Rediidxre bejn gusloj casie^jy rexpe^jn Israel xcuent Jesús sa'csi räjpni: “Narä nacä yätxtiil ni biäjt xhaguibaa.”

⁴² Dxejcti räjpreni:

—¿La et Jesúsdi, xi'n José dee, ä? Nuure num-beenu xtadni, xnanni, ¿xhoxh rniini xhaguibaa biäjtⁿi?

⁴³ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Na'c rusieinäj sa'tu.

⁴⁴ Rut rajcdi riääd loä palga di Xtadä ni baxha^l narä jiädⁿäni loä, te guspaⁿsacäni che ga^l dxej lult ni riä^jl jiääd.

⁴⁵ Loj reguijtz ni bacuaa redade' ni gunii xtid^x Dios caj scree: “Suliii Dios guiraareni.” Ni'cni guiraa reni rucua^diajg xtid^x Xtadä, reni rsieed lojni, reni'c ni jiääd loä.

⁴⁶ 'Dinä guiniä yu' chu abahuii lo Dios; tejtis ni abahuii lojni: nani baxha^l Dios, ni'ctis abahuii lojni.

⁴⁷ Rniliä lojtu che rniä: nani chalilajz xtid^xä, ni'c rajp yälⁿabajⁿ par tejpas.

⁴⁸ Narä nacä yätxtiil nani rudeed yälⁿabajⁿ.

⁴⁹ Retoxtadtu gudajw mana ni bastejb Dios lo reyubijdz, dxejcti gujtzareni.

50 Dee najc yätxtiil ni siääd xhaguibaa, te chutis ni gau yätxtiilga dini guet.

51 Narä nacä yätxtilbajñ ni siääd xhaguibaa. Palga yu' chu gau yätxtiilre, sibajñni par tejpas. Yätxtiil nani runidxä narä te xca' rebeñ guedxliuj yälñabajñ najc lagajc bältiexhä.

52 Dxejcti gusloj casiejy rexpejñ Israel räjpreni:

—¿Xho gac guniidx dee bältiejxhni guidaunu, ä?

53 Räjp Jesús:

—Rniliá, rniliápac lojtu, palga ditu gau bältiejxh Xi'n Dios ni gujc Niguii, palga dizatu yä xtiejñni, digacdi ga'ptu yälñabajñ.

54 Nani gau bältiexhä, nani yäza xtienä, ni'c rajp yälñabajñ par tejpas, niluxh suspañsacäni che gal redxej lult.

55 Sa'csi bältiexhä najc te yälrausa'cpac, xtienä najcza te yälräsa'cpac.

56 Nani gau bältiexhä, nani yäza xtienä, ni'c yu'pac con narä, luxh narä yu'äza con laani.

57 Xtadä ni baxhañ narä rajp yälñabajñ par tejpas. Narä nabañä xcuent laani. Sigajcza nani rajw narä, sibajñzani xcuent narä.

58 Dee najc yätxtiil nani biääd xhaguibaali; dini gac si'c mana ni gudajw xtadtu dxejc empac gutreni, sa'csi nani gau yätxtiilre sibajñni par tejpas.

59 Recosre baluii Jesús neñ te guidobáz lañ ni guyu'ni guedx Capernaum.

Diidx xten yälñabajñ par tejpas

60 Che biejn diajgreni si'c, xhidajl rexpejñpacni räjp:

—Naganduxh najc rextiidxni. ¿Chu laa nani gac cuadiajgni?

61 Dxejcti gucbee Jesús cagusiejyreni xcuent rediidxga, dxejc gunabdiidxni räjpni:

—¿La rusieed rediidxre la'tu, ä?

62 ¿Xhicha guntu paru fiitu chä'p Xi'n Dios ni gujc Niguui cadro guyu'ni galoo?

63 Sprit xten Dios najc ni rudeed yäl_nabaj_n; bältiejxhni xhet rujndini gaan. Rediidx nani guniä lojtu najc didxlii xcuent recos xten Sprit, luxh rediidxga rudeed yäl_nabaj_n par tejpas.

64 Luxh lältis yu' lojtu reni di chalilajz.

Sa'csi Jesús nancheeni galooli chu reni'c di chalilajz, anajnzani chuni'c guto'ni, guteedni laani ladz_naa reben dojl.

65 Dxejcti räjpni:

—Ni'cni rniä lojtu, nicla tej rut sajcdi jiääd loä palga di Xta_dä jiäd_näni loä.

66 Lagajc dxejc gusloj cabicaj xhidajl rebej_n ni agujc xchej gusanäj Jesús, dirureni nisianäj Jesús.

67 Dxejcti räjp Jesús loj guidzubitio'p rexpej_npacni:

—¿La nägajcza la'tu r_lajz_tu jiitu, ä?

68 Badzu' Simón Pedr diidxre, räjpni:

—Dad, ¿chuloj chonnu? Luj rajplu diidx ni rudeed yäl_nabaj_n par tejpas.

69 Nuure abiolilaaaznu, anajnnu najclu Crist Xi'n Dios nani nabaj_n.

70 Badzu' Jesús diidxre, räjpni:

—¿La et lagajc narädi guleä guitzubitio'ptu? Luxh tejtu najc be_ndxab.

71 Diidxga guniini xcuent Judas Iscariote, xi'n Simón, sa'csi Judas najc ni guto'ni mase nadxaagni lo guitzubitio'p rexpej_npac Jesús.

7

Di rebejtz Jesús chalilajz

¹ Che gujcti recosre, cansaj Jesús nez reyuj xten Galilee, di rlajzni jia'nni nez reguedx Judea sa'csi rlajz reben ro'c ju'tni.

² Luxh ameer gal lanij xten cose'ch xten guidoguijd, te relanij xten rexpejn Israel.

³ Ni'c räjp rebejtz Jesús lojni:

—Na'c jia'nlu ree. Huij Judea te näjza rexpejn paclu fii redzunro nani rujnlu.

⁴ Sa'csi rut rujndi xtzuunni xhiga'tz palga rlajzni gacbee bejn xhi dzuun rujnni, te gumbee bejn. Palga rujn paclu redzuunre, baluiini lo guiraa reben guedxliuj.

⁵ Guniireni si'c lojni sa'csi nicla rebejtzni di chalilajz xtiidxni.

⁶ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Gajd xhorä guidzujn, niluxh par la'tu xhitis or najc hueen.

⁷ Di gacdi guidxe'ch reben guedxliuj lojtu, luxh rdxe'chreni loä sa'csi narä rniliä xcuentreni: dzunguijdx najc xtzuunreni.

⁸ La'tu colchäj lanij; narä dina cha'a lanijga sa'csi gajd xhorä gal.

⁹ Che gulujx guniini si'c lojreni bia'ntini nez Galilee.

Huij Jesús lanij xten retabernaculos

¹⁰ Dxejcti che asää rebejtzni lanij, dxejc näjza laani sääni lanij, luxh dini nusäbdiidx, si'c xhiga'tz sääni.

¹¹ Dxejcti caguüil rexpejn Israelni lo lanijga, räjpreni:

—¿Concha niguiiga?

¹² Lo rebejn xhidaalga yu' xhidajl bejn ni cagusieyreni xcuentni. Yu'reni räjp: “Hueen najcni”, per sgaiireni räjp: “Dini gac hueen. Cagugueeni rebeņguejdx.”

¹³ Nicla tejreni xhet casäbdiidxireni xhini'c canireni. Direni guinii dip sa'csi rdxejbreni rexpejn Israel nani rnibee.

¹⁴ Agurojl lanij, che biu' Jesús neņ guidoro. Dxejcti gusloj caguluiini.

¹⁵ Dxejcti rdxeloy rexpejn Israel nani rnibee, räjpreni:

—¿Xho najn dee guiraloy, niluxh dini nisieed xleii toMoisés?

¹⁶ Badzu' Jesús diidxre, räjpni:

—Yälrlulii nani caluiyä et xtenädini, xten nani baxhal naräni.

¹⁷ Palga yu' chu rlanj gun nani rlanj Dios, sacbeeni la xten Dios najc reyälrlulii xtenä, o la lagajcsi narä rbää diidx ni caguluiä.

¹⁸ Nani rusule'ni diidx nani lagajc laani rbääni, ni'c rniini diidxga te guiliä'p rebejn xpala'nni, luxh nani rguuil chä'p xpala'n nani baxhalni, ni'c ni rnii didxlii, xheti yälrusguee neņ lastooni.

¹⁹ ¿La di toMoises nuniidx leii lojtu, ä? Niluxh nicla tejtü di gusoob xtidx leiiga. ¿Xhicuent rlanjtu ju'ttu narä, pes?

²⁰ Badzu' rebeņ xhidajlga diidxre, räjpreni:

—¡Xpřit beņdxab yu' lastoolu! ¿Chuni'c rlanj ju'tlu?

²¹ Badzu' Jesús diidxre lojreni, räjpni:

—Tejtis dzuun benä con xcäl̄rnibeä, dxejc guiraatu cadxelojtu sa'csi benäni dxej ni rusilajztu.

²² Ni'cni baniidx toMoisés lojtu yäl̄ru'tu bee, luxh etlaadini guläxtejnini, agac guläxtej retoxtadgoldootuni. La'tu rusäl̄tu bee rebiuux mase najcni dxej nani rusilajztu.

²³ Mbaj pes, palga rajc rusäl̄tu bee bejn te dxej nani rusilajztu didi nit xleii Moisés, ¿xhicuent rdxe'chtu loä sa'csi basiacäpac te bejn te dxej nani rusilajztu, ä?

²⁴ Na'c rujntu yäl̄guxhtis si'ctis ni rlanjtu. Coļejn yäl̄guxhtis con yäl̄guxhtis xten Dios.

Rusule' Jesús casiädni

²⁵ Dxejcti gusloj gaii bejn Jerusalén cayujn yäl̄gunabdiidx, räjpreni:

—¿La etlaadi dee ni caguilreni te ju'trenini, ä?

²⁶ Ani asuga', caniini nez loj guiraa rebeñguejdx, niluxh rut rudxoindini. ¿Xhaa ahuililajz reguxhtis, regubier laani najcpacni Crist, ä?

²⁷ Niluxh nuure nadoncheenu caro siäd niguire, niluxh che jiäd Crist, rut gacbeedi caro siädni.

²⁸ Caguluii Jesús neñ guidoo che biejn diajgni rediidxre, dxejc dipduxh guniini, räjpni:

—La'tu numbeetu narä, najntu caro siälä; luxh dina niälä lagajcsi narä; nani baxhal̄ narä guliipac nabaj̄ni, luxh la'tu ditu gumbeeni.

²⁹ Luxh narä numbeäni, sa'csi lojni biriä, laani baxhal̄zani narä.

³⁰ Dxejc rlanjreni niniaazrenini, niluxh rut gunaazdini, sa'csi gajd xhorni gal̄.

³¹ Xhidajl bejn lo reben xhidajlga huililajz xti-idxni, dxejcti räjpreni:

—Cheni jiääd Crist, ¿xhixh sujnruni milagwr loj nani rujn dee, ä?

Ruxhal refarisee guixhajg guiniaaz Jesús te jiäuni

³² Che biejn diajg refarisee xhi canii rebejn xcuent Jesús, laareni näjza rebixhojz nani rnibee lo rebixhojz baxhalreni guixhajg te guiniaazreni Jesús te jiäuuni.

³³ Sas räjp Jesús lojreni:

—Bale'si dxej su'ä lojtu, dxejcti guibi'ä loj nani baxhal narä.

³⁴ Sigiuiltu narä, niluxh ditu guidxäl narä, sa'csi cadre cha'ä digacdi jiäädte.

³⁵ Ni'c gunii rexpejn Israel lo sa'reni; räjpreni:

—¿Cacharo chääni ni'c di gacdi guidxälunni? ¿Xhaa sijni loj rexpejn Israel nani nare'ch nez lajdx regriegos te guluiini regriegos?

³⁶ ¿Xhi säloj diidxre nani guniini loonu: “Sigiuiltu narä, niluxh ditu guidxäl narä, sa'csi cadre cha'ä di gacdi jiäädte”?

Regueu nisnabajn

³⁷ Lult dxe lanij, ni najc dxero, gusulii Jesús dipduxh guniini, räjpni:

—Palga yu' chu cayojl, sujiäädni loä te yäni.

³⁸ Nani chalilajz xtidxä si'cni caj lo rexquijtz Dios nejn lastoolini siliejn nisnabajn.

³⁹ Rediidxre guniini xcuent Sprit Dxaan nani churu jädläjz nejn lastoo reni rililajz xtiidxni, sa'csi gajd Sprit Dxaan jiääd, sa'csi gajd Jesús guibañsac lo rebejgut.

Gucgala' rebejn

40 Lo rebejn xhidajlga yu' reni biejn diajgreni rediidxga, dxejc räjpreni:

—Guliipacni, dade're najc laapac ni siääd, si'c ni rnii xtidx Dios.

41 Yu'zareni räjp:

—Dade're najc Crist ni cabääznu.

Yu'za sgaii ni räjp:

—Gurniälojtu jääd Crist nez Galilee.

42 Ni loj rexquijtz Dios caj riäjlpac gac Crist te rexagdoo torei David, jäädzani guedx Belén, lagajc guejdx cadro siääd torei David.

43 Dxejcti gucgala' rebejn xcuent Jesús.

44 Yu'reni rlanj chääni pres luxh rut bjaxxdi gu-naazni.

Di reguxhtis chalilajz biääd Crist

45 Gubi' reguixhajg xten guidoo loj rebixhojzro näjza refarisee. Dxejcti gunabdiidxreni loj reguixhajg, räjpreni:

—¿Xhicuent ditu niädnäni?

46 Badzu' reguixhajg diidxre, räjpreni:

—¡Gajdpac te bejn guinii si'cni rnii bejnga!

47 Dxejc räjp refarisee:

—¿La näj la'tu abasgueeni, ä?

48 ¿Xhixh loj regubier o loj refarisee yu' chu tej ni ahuililajz xtiidxni, ä?

49 Rebejn xhidajlre ni di gan xleii to Moisés, reni'c agunijtpac.

50 Nicodem, nani huij lojni te guxhijn, najc te refarisee. Laani räjpni lojreni:

⁵¹ —Lo xleinu caj: digacdi guntu yälguxhtis te bejn palga gajdtu gucuadiagxgaa xtiidxni, te don xhi bejnni.

⁵² Badzu'reni diidxre räjpreni lojni:

—¿La näjza luj siäädlu Galilee, ä? Bil'sa'c xhi caj lo xquijtz Dios, suhuiilu nicla tej niguii nani rnii xtidx Dios di jiaäd nez Galilee.

Gunaa nani biga' carälguijxh con te niguii

⁵³ Dxejc cade tejreni sii rolizreni.

8

¹ Dxejcti huij Jesús nez dan Oliib.

² Rsilru gubi'ni, bui'ni neñ guidoo. Luxh sanuutis siääd guiraa rebenguejdx lojni. Dxejc ro'c gurejni, gusloj caguluiinireni.

³ Dxejcti biääd refarisee näjza reben najn, biädnäreni te gunaa nani biga' carälguijxh con te niguii. Basujrenini galäii reni suga' ro'c.

⁴ Räjpreni loj Jesús:

—Mastr, gunaare biganäj te niguii carälguijxhreni, niluxh yu' chäälni.

⁵ Loj leii xten Moisés caj guicuaanu guij yejc sa' gunaaga te guetni. Luj ¿xhicha naalu?

⁶ Si'c räjpreni lojni te gaxäjsi gunijtni te diidx te gac cue'creni xquejni. Niluxh Jesús basajbtisni lojni lo yuj, gusloj cagucuaani lo yuj con bicueñaani.

⁷ Dxejc sanuutisreni canabdiidxreni, huisutini, räjpni:

—Nani yu' lojtu ni xhettipac xtojlni, ni'c ganiddoo sugucuaani guij yejc gunaare.

⁸ Basabsac lojni lo yuj sanuutis cagucuaani con bicueñaani lo yuj.

⁹ Luxh laareni che biejn diajgreni diidxga, sa'csi yu' xtojłreni, gusloj biriireni tebgajreni, ganid ni najc beŋgolru, dxejcti ni najc huinru. Dxejcti bianxteb Jesús nájza gunaa ni suga' galäiireni.

¹⁰ Dxejc gusulii Jesús, luxh sa'csi rutru lojdi bahuiini, xtebtis gunaaga, räjpni lojni:

—Gunaa, ¿con reni cabe'c xquejlu? ¿La rut bacuaquijdiru luj, ä?

¹¹ Räjp Gunaaga:

—Nicla tejreni, Dad.

Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Niclaza narä dina gucuaquiäru luj. Huij, na'cru gunlu dojl.

Jesús najc bianij xten guedxliuj

¹² Gunii Jesús lo rebejn stehuält, räjpni lojreni:

—Narä nacä bianij xten guedxliuj; nani jiädnajl narä dini sa lo yäl_nacäjy, sica'ni bianij ni rudeedpac yäl_nabajn.

¹³ Dxejcti räjp refarisee lojni:

—Luj caniilu diidx lagajcsi xcuentlu. Xhet sajcdi sa' diidxga.

¹⁴ Badzu' Jesús diidxre, räjpni lojreni:

—Masque lagajc narä rniä diidx xcuentä, sajc xtidxä, guliipacni, sa'csi ananä caro siälä, ananäza caro cha'ä. Niluxh la'tu ditu gan caro siälä, niclaza caro cha'ä.

¹⁵ La'tu rujntu yälguxhtis si'c najctis rehxigab xten beŋ guedxliuj. Narä rut lojdi runä yälguxhtis.

¹⁶ Palga gunä yälguxhtis, yälguxhtis xtenä laaca najcni, sa'csi et xtebädi runä yälguxhtis, sa'csi narä näj Xtaďä ni baxhal narä riennuni.

17 Luxh lo xleiiitu caj diidxre: “Che rnii tio'p bejn tejsi diidx, didxliini, colchalilajzni.”

18 Narä rniliäpac diidx lagajc xcuentä, dxejcti Xtadä nani baxhaļ narä rniliizani diidx xcuentä.

19 Räjpreni loj Jesús:

—¿Caro yu' xtadlu?

Räjpre Jesús lojreni:

—Ditu gumbee nicla narä, niclaza Xtadä; paru niembeetu narä, niembeezatu Xtadä.

20 Rediidxre gunii Jesús cadro re' gojn, laļ ni caguluuiini neņ guidoro niluxh rut gunaazdini sa'csi gajd xhorni guidzujņ.

Cadro cha'ä, la'tu digacdi jiäädtu

21 Gunisac Jesús lojreni, räjpreni:

—Narä sia'ä, luxh la'tu siguiiltu narä, niluxh loj xtojļtu sejttu. Cadro cha'ä di gacdi jiäädtu.

22 Räjpre rexpejņ Israel loj resa'reni:

—¿Xhaa sugu'tni lagajc laani, ni'cni najni di gacdi chonnu cadro chääni?

23 Räjpre Jesús lojreni:

—La'tu najctu beņ lo yuj. Narä nacä beņ ni siääd jiaa. La'tu najctu beņ guedxliujre. Luxh narä dina gacätis beņ guedxliujre.

24 Ni'cni guniä lojtu, sejttu lo xtojļtu sa'csi palga ditu chalilajz nacä chu nacä, sejtpactu lo xtojļtu.

25 Dxejcti räjpreni lojni:

—¿Chuxh najclu?

Dxejcti badzu' Jesús diidxre lojreni, räjpreni:

—¿Xhini'c guniä lojtu galooli?

26 Xhidajļ diidx rlazä guiniä, xhidajļza yälguxhtis rlazä gunä xcuenttu sa'csi ditu chalilajz, per nani

baxhaḷ narä najc beḅ guliipac; nani biejn diagä guniini, rediidxga rniä loj reben guedxliuj.

²⁷ Luxh laareni direni niacbee la xcuent Dad Dios ni caniini.

²⁸ Ni'cni räjp Jesús lojreni:

—Cheni guiliästu Xi'n Niguui jiaa, dxejc sacbeetu laa narä ni baxhaḷni, luxh xhetliidi runä lagajcsi xcuentä. Si'cni baluii Dad narä, si'ctis rniä.

²⁹ Nani baxhaḷ narä suganäjni narä. Gajd Dad gusanxteb narä, sa'csi runätis ganax redzuun nani rchaglajzni.

³⁰ Laḷ ni caniini si'c, xhidajlreni huililajz xti-idxni.

Rexi'n Dios con remos xten dojl

³¹ Dxejcti räjp Jesús lo rexpejn Israel nani huililajzga:

—Palga la'tu sutijptu, guzoobtu xtidxä, dxejc guliipac najctu xpenä.

³² Sumbeezatu nani najc didxgului, niluxh didx guliiga susḷaa la'tu lo xtojḷtu.

³³ Räjpreni lojni:

—Rexagdoo toAbraham najcnu, rut chu lojdi gudo'nu si'c mos. ¿Xho mood naalu “siḷiaatu”?

³⁴ Räjpre Jesús:

—Riniliä, rniliäpac lojtu, chutis ni rujn dojl najc mos xten dojl.

³⁵ Nani najc mos, dini jia'n rolijz xlamni guideb guibajḅni, niluxh nani najc xi'n lamga, ni'c sii sia'n rolijz xtadni guideb guibajḅni.

³⁶ Ni'cni, palga rusḷaa xi'nni la'tu lo dojl, dxejcsii apac guḷaatu.

³⁷ Ananä najctu xagdoo toAbraham, luxh la'tu rlajztu ju'ttu narä sa'csi di xtidxä jiu' lo xcäriejntu.

³⁸ Narä rniä nani abahuiä con Xtadä; luxh la'tu rujntu nani biejnza diajgtu lo xtadtu.

³⁹ Badzu'reni diidxre, räjpreni lojni:

—Xtadnu najc toAbraham.

Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Palga la'tu najcpactu xi'n toAbraham, sujntu sa' dzuun ni bejn toAbraham.

⁴⁰ Luxh naj rlanjtu ju'ttu narä, sa'csi rniliä rediidx nani baluii Dios loä. ;Di toAbraham niujn si'c!

⁴¹ La'tu rujntu xtzuun xtadtu.

Dxejc räjpreni lojni:

—Nuure dinu gac xi'n chälbejni; nuure tejtis xtadnu yu', laani najc Dios.

⁴² Dxejcti räjp Jesús:

—Paru guliini najc xtadtu Dios, ninälajztu narä sa'csi loj Dios biriä siälä ree. Xhet lagajcsi xcuentä siälädi; Dios baxhaḷ narä.

⁴³ ¿Xhicuent ditu gacbee rediidx ni rniä lojtu? Sa'csi di rlanjtu gucuadiajgtu rextidxä.

⁴⁴ Xtadtu najc beḅdxab. La'tu najctu xi'nni, rlanjtu guntu nani rlanjtisni guntu. Xtadtu galooli najcni te ni rugu't, dini suu xlaad didxlii, sa'csi xheti didxlii nen lastooni. Che rniini didx-xhii, si'c rniini sa'csi si'cpac najcni, sa'csi najcni beḅ didx-xhii, najczani xtad didx-xhii.

⁴⁵ Niluxh narä rniä didxlii, ni'c ditu chalilajz xtidxä.

⁴⁶ ¿Chu tejtu sajc guluii te dojl ni benä? Narä rniä didxlii. ¿Xhicuent ditu chalilajz xtidxä, ä?

⁴⁷ Nani najc xpejn Dios, ni'c rucuadiajg xtidx Dios. Sa'csi la'tu ditu gac xpejn Dios, ni'cni ditu gucuadiajg xtidxä.

Ansde to Abraham, agac nabajñ Crist

⁴⁸ Dxejcti badzu' rexpejñ Israel diidxre, räjpreni lojni:

—Laaca rniinu luj najclu te bejñ ni siääd Samaria, beñdxab yu' lastoolu.

⁴⁹ Räjp Jesús lojreni:

—Xhet beñdxabdi yu' lastoä. Nani runätis rliä'pä xpala'n Xtääd, luxh la'tu alga rbälaztu narä.

⁵⁰ Luxh narä dina quilä chu guiliä'p xpala'nä, yu' chu rguuil guiliä'p bejñ xpala'nä, niluxh laani rujñni yalguxhtis.

⁵¹ Rniliäpac lojtu, nani riu, nani rusob xtidxä, dipacni guet.

⁵² Dxejcti räjp rexpejñ Israel lojni:

—Naj agucebeepacnu yu' beñdxab lastoolu. ToAbraham näjza reniguii nani gunii xtidx Dios, guiraareni agujt. Luxh luj rniilu: “Nani riu, nani ruzoob xtidxä, dipacni guet.”

⁵³ ¿Xhixh sajcrulu lo toxtadnu Abraham, ä? Ni laani gujtni, gujtza reniguii ni gunii xtidx Dios. ¿Chuxh rchalolu najclu?

⁵⁴ Badzu' Jesús diidxre, räjpni lojreni:

—Palga lagajc narä rliä'pä xpala'nä, xhet sajcdi xpala'nä. Per nani rliä'p xpala'nä najc Xtääd, lagajcza Xtääd ni rniitu najc Xtiostu.

⁵⁵ Niluxh la'tu ditu gumbeäni. Narä numbeäni. Paru guiniä dina gumbeäni, sacä te beñ didx-xhii si'c najctu la'tu. Niluxh dee, numbeäpacni, luxh riuä ni rniini, rusobä xtiidxni.

⁵⁶ ToAbraham toxtadgoldootu, bibalajzni sa'csi nuhuiini dxej nani jiälä, niluxh bahuiinini dxejc bibalazduxhni.

⁵⁷ Dxejcti räjp rexpejñ Israel lojni:

—Nicla gajdlu chu tiubitzuu ijz, ¿xho naalu abahuiilu lo toAbraham?

⁵⁸ Räj̄p Jesús lojreni:

—Rniliäpac lojtu, che gajdli guibaj̄n toAbraham, agac nabaṇä narä.

⁵⁹ Dxejcti cua'reni guīj te nucuaareni yejc Jesús, per di Jesús niga', biriini neṇ guidoro, gudej̄dni galäiireni. Sä'tini.

9

Basiajc Jesús te bej̄n ni natiä'p balojni che gojllini

¹ Che cadejd Jesús te lajt, bahuiini sobga' te bej̄n ni che gojlli bej̄nga agajc natiä'p balojni.

² Dxejc gunabdiidx rexpej̄npacni lojni, räjpreni:

—Mastr, ¿chuni'c bej̄n dojl̄, la bej̄nre o la xcuza-j̄nni, ni'c natiä'p balojni che gojlni, ä?

³ Räj̄p Jesús:

—Nicla laani, niclaza xcuza-j̄nni di niuj̄n dojl̄. Si'c gojlni te xcuent ni sajc bej̄nre suhuii bej̄n xho najc xtzuun Dios.

⁴ Nanab gunä xtzuun nani baxhaḷ narä ṇaj ni najc rdxee, sa'csi cheni guidzuj̄n guxhij̄n rut gacdi gun dzuun.

⁵ Laḷni yu'ä lo rebej̄n guedxliuj, nacä xpianij guedxliuj.

⁶ Che gulujx guniini si'c, batiobxhej̄nni lo yuj, bej̄nni baj̄n con xhej̄nni, gudääbnini con bicueṇaani lo rebaloj lotiä'pga.

⁷ Dxejcti räjpni:

—Huij, huitiib lojlu neṇ nis ni laa Siloé. Laj nisga sälojza “baxhaḷni”.

Dxejcti huijni. Huitiibni lojni. Che gubi'ni, aruhuiini.

⁸ Dxejcti rexpisin lotiä'pga, näj renani galoo bahuiireni natiä'p lojni, räjpreni:

—¿La et laadi dee ni rbej te rutie'ni gojn, ä?

⁹ Yu'reni räjp:

—Laanini.

Yu'zareni räjp:

—Et laadini, rujnsi lojni si'c.

Laani räjpni:

—Laa naräni.

¹⁰ Räjpreni lojni:

—¿Xho mood arien balojlu?

¹¹ Dxejcti räjp dade'ga nani gujc lotiä'p:

—Dade' ni laa Jesús bejn bajn, gudääbnini baloä, dxejcti najni: “Huitiib lojlu nen te nis ni laa Siloé”, dxejcti che huitibä loä, lagajc dxejc bien loä.

¹² Dxejcti räjpreni lojni:

—¿Con dade'ga naj?

Räjpti bejnga:

—Dina ganä.

Reben farisee bejn yälgunabdiidx lo dad lotiä'p nani biajc lojni

¹³ Huinäreni nani gujc lotiä'pga nez loj refarisee.

¹⁴ Luxh sa'csi najcni dxej ni rusilajzreni che bejn Jesús bajn ni gudääbni loj lotiä'pga te biajc balojni,

¹⁵ gunabdiidxsac refarisee loj dade' nani biajc balojni, xho mood arien balojni naj.

Laani räjpni lojreni:

—Bajn gudääbni loä, dxejc gudibä loä, naj aruhuiä.

¹⁶ Dxejc yu' refarisee ni räjp:

—Di dade' ni bejn dee gac xpejn Dios, sa'csi dini jiu dxej ni rusilajz xpejn Israel.

Yu'zareni räjp:

—¿Xho gac gunni sa' remilagwrga paru najcni ben dojl?

Ni'cni gula' sa'reni, gujcreni tio'p gala'.

¹⁷ Dxejcti gunabdidxsacreni lo ni gujc lotiä'p:

—Luj a', ¿xhi rniilu xcuent nani basiajc balojlu?

Dxejc räjp dade'ga:

—Narä rniä najcni te bejn nani rnii xtidx Dios.

¹⁸ Luxh rexpejn Israel naaddireni chalii lajzreni gujcpacni te lotiä'p ni abien balojni, dxejcti guredxreni xcuzajz dade' ni gujc lotiä'pga.

¹⁹ Dxejcti gunabdiidxreni lojreni, räjpreni:

—¿Laa xi'ntu dee nani najtu cheni gojllini natiä'p lojni? ¿Xhoxh arien lojni naj?

²⁰ Badzu' rexcuzajzni diidxre, räjpreni:

—Nadonnu laa xi'nnuni, luxh che gojlni natiä'p lojni.

²¹ Niluxh dinu guidon naj xho mood arien lojni, dizanu guidon chu basiajc balojni. Colguiniabdiidx lojni, anajcni bengool, lagajc laani sajz guiniini xhi gusajcni.

²² Si'c gunii xcuzajzni sa'csi rdxejbreni rexpejn Israel, sa'csi agac bia'nreni diidx sibääreni, diruren gusaan jiu' nen guidoo chutis te bejn ni naa Jesús najc Crist nani abiääd.

²³ Ni'cni räjp rexcuzajzni:

—Anajcni bi'n ni ayu' xcäriejn. Lojni colguiniabdiidx.

²⁴ Dxejcti guredxsacreni nani gujc lotiä'pga, räjpreni lojni:

—Gulä'p xpala'n Gueb Dios. Nuure nadonnu beṇ dojl najc dade'ga.

²⁵ Dxejcti badzu' dade'ga diidxre, räjpni:

—Dina ganä la najcni beṇ dojl o la dini gac. Tejtis nanä: gucä lotiä'p, luxh naj arienṇ baloä.

²⁶ Stehuält gunabdiidxreni, räjpreni lojni:

—¿Xho bennäjni luj? ¿Xho bejnni basiajcnı balojlu?

²⁷ Badzu' dade'ga diidxre, räjpni:

—Ni aguniä guira'ti lojtu, luxh la'tu ditu jiu xtidxä. ¿Xhicuent rlajztu guinisacäni? ¿Xhixh näj la'tu rlajztu gactu xpejnṇpacni, ä?

²⁸ Dxejc gudılṇäjrenini, räjpreni:

—Luj najclu xpejnṇni, per nuure najcnu xpejn toMoisés.

²⁹ Anadonnu guninäj Dios toMoisés, niluxh dade're dinu guidon casiädni.

³⁰ Dxejcti räjp dade' lojreni:

—Dee najc te cos ni guidxeloj bejn: la'tu ditu gan casiädni, ṇiluxh laani basiajcnı baloä!

³¹ Nadoncheenu di Dios cuadiajg xtidx rebeṇ dojl; palga yu' chu rajṇ Dios, ni rusoobza xtiidxni, rucudiajg Dios xtidx sa' bejnṇga.

³² Che guslojli guedxliuj gajd diajgnu jiejn xcuent te bejn nani rusiajc baloj te beṇ lotiä'p nani natiä'p lojni cheni gojllini.

³³ Palga xhet lo Diosdi siäd dade're, xhet sajcdi gunni.

³⁴ Badzu'reni diidxre räjpreni lojni:

—Luj, lo dojlṇpac gojllu, ¿xho jiädluiilu nuure?

Dxejcti guläärenini neṇ guidoro, barilaagwrenini.

³⁵ Biejn diajg Jesús guläärenini nen guidoro, che bidxälnini, räjpni lojni:

—¿La rililajzlu xtidx ni najc Xi'n Dios ni gujc Niguui, ä?

³⁶ Badzu'ni diidxre, räjpni:

—¿Chuni'c najcni, Dad, te chalilazä xtiidxni?

³⁷ Räjp Jesús:

—Abahuiilu lojni, lagajcza laani caninäjlu naj.

³⁸ Dxejcti räjpni:

—Rililazä Dad.

Dxejcti bazuxhibni te gojñnini.

³⁹ Räjp Jesús:

—Par yäl_guxhtis biälä lo guedxliujre, te fii renani di lojni jien, niluxh reni rien lojni sajcreni lotiä'p.

⁴⁰ Refarisee nani suganäjreni, che biejn diajgreni diidxre, räjpreni:

—¿Xhixh najczanu ben lotiä'p, ä?

⁴¹ Räjp Jesús:

—Paru najctu lotiä'p, rut gucuaquijditu xtojltu, naj sa'csi rniitu rien lojtu, sicaquijtu rextojltu.

10

Jesús najc te baxtorsa'c

¹ Rniliä, rniliäpac lojtu, nani di jiu' ro' gurajl xte rexiil, alga richu'ni stelaad, rä'pni cuä' gurajl, ni'c najcni te gubaan.

² Nani riu' nez ro' gurajl xten rexiil, laani najc xpaxtoorreni.

³ Che guidzujñ baxtoor, ruxhal nani rcanäj ro lä', te jiu'ni. Rexiilga numbeerreni xse' baxtoor, dxejctiru laani rbejdxni rexiilga, tebgaj xiilga yu' lajni, rinäzanireni cadre naga' guixasa'c.

⁴ Che rii rexiilga nen gurajl, sanä baxtoorgareni, luxh numbee rexiilga xse'ni, ni'c rsianäjreni baxtoorga.

⁵ Luxh dipacreni chanä te baxtoor nani direni gumbee, ruxunreni lojni sa'csi direni gumbee xse' garenca bejn.

⁶ Bij Jesús rediidxga lojreni, niluxh direni niacbee xhi säloj ni guniini.

⁷ Dxejcti gunisac Jesús diidx lojreni; räjpni:

—Rniliä, rniliäpac lojtu, narä nacä si'c roxlä' xcurajl rexiil.

⁸ Guiraa reni abiääd galoo, najcreni ganax gubaan luxh di rexiil nucuadiajg xse'ni.

⁹ Narä nacä si'c rolä' xten gurajl, nani jiu' nejzga, silaani loj xtojlni, siu'ni, siriini te guidxälni guixasa'c gauni.

¹⁰ 'Ni najc gubaan riääd tisni te cuanni, te ju'tni, te guxhiñzani, niluxh narä siälä te ga'ptu yäl nabansa'c, yäl nabajñ par tejpas.

¹¹ Narä nacä baxtorsa'c; luxh baxtorsa'c sudeed lagajc xcäl nabajñni xcuent rexiilni.

¹² Niluxh te mos ni rajxh, di gac baxtoorpac, ni xhet xtendini najc rexiil, che rhuiini siääd te cuyo't, ruxunni, li rbälazni rexiil. Dxejc rniaaz cuyo't rexiil, rutie'chzani rexiil.

¹³ Mosga ruxun sa'csi najcni mostis, luxh dini jiu xhi rsiajc rexiil.

¹⁴ 'Narä nacä baxtorsa'c; numbeä reni najcpac rexilä; rexilä numbeezareni narä

¹⁵ sigajc numbee Xtadä narä, sigajc numbeäza Xtadä; luxh sudedä xcäl nabañä xcuent rexiilga.

¹⁶ Rapäza ste cuaa xiil, ni di gac xten gurajlre; näjza laareni nanab chaxiä, te gusobdiajgreni

xtidxä, te guidxagsa' guiro'p cuaareni, gacreni tejtis gurajl, tejtisza baxtoor.

¹⁷ 'Narä siguixäza xcäl̄nabanä, guetä, te dxejcru siliässacä xcäl̄nabanä, guibaṅsacä, ni'cni sanälajz Xtadä narä.

¹⁸ Rut sajcdi ju't narä, lagajc narä gudedä xcäl̄nabanä, guetä. Rapä yäl̄rnibee te gudedä xcäl̄nabanä, guetä, rapäza yäl̄rnibee te xcasacä xcäl̄nabanä te guibaṅsacä, sa'csi dee najc yäl̄rnibee ni baniidx Xtadä loä.

¹⁹ Xcuent rediidxre gula' sa' rexpejn̄ Israel, gujcreni tio'p gala'.

²⁰ Xhidajlreni canii:

—¿Xhicuent riutuni? ¿La ditu gan te beṅdxab yu' lastooni? Yejcni rajc. Xhigac rcuadiajgtu xtiidxni.

²¹ Dxejc ste cuaareni:

—Dini gac. Di rediidxre gac xtidx te beṅdxab. ¿Xhixh sajc rusiajc beṅdxab baloj relotiä'p, ä?

Rdxe'ch rebejn̄ loj Jesucrist

²² Lagajc nen redxejga gujc lanij xten xquidoo rexpejn̄ Israel guedx Jerusalén.

²³ Najcni bäi najl. Biu' Jesús guidoro, sasajni nez nen cordoor ni laa xten Salomón.

²⁴ Gubig rexpejn̄ Israel guideb gabi Jesús, räjpreni lojni:

—¿Gucli gucua'tzlu loonu chu najclu? Palga luj najclu Crist ni cabääznu jiääd, guiniliini loonu tejpas.

²⁵ Dxejc badzu' Jesús diidxre, räjpni lojreni:

—Aguniä lojtu si'c, niluxh ditu nililajz. Redzuun nani runä xcuent xcäl̄rnibee Xtadä, huenliisi ru-luilojreni chuni'c nacä.

²⁶ La'tu ditu chalilajz sa'csi ditu gac rexilä.

27 Rexilä numbee xse'ä, luxh narä numbeäzareni, riädnajlzareni narä.

28 Narä rudedä yäl**n**abaj**n** par tejpas loj rexilä, luxh direni nitloj par tejpas. Rutza laadi nani sajc gudzucajreni ladz**n**ä.

29 X**t**adä baniid**x**reni loä, laani najcni guroobru, nadipru loj guiraareni. Rut laadi nani sajc gudzucajreni ladz**n**aa X**t**adä.

30 Narä näjza X**t**adä najcnu tejsi.

31 Dxejc gulässac rexpej**n** Israel guij, te nu**c**uaareni yejc Jesús.

32 Dxejcti räjb Jesús lojreni:

—X**h**idajl dzuun x**t**en X**t**adä abaluiä lojtu, ¿lo redzuunga, x**h**i tej dzuun rujn gu**c**uaatu guij yecä?

33 Dxejcti räjb rexpej**n** Israel lojni:

—X**c**uent redzuun ni rujnlu dinu gu**c**uaa guijlu. Sa'csi guniyajlu, ni'c nucuaanu guij yejclu. Be**n** guedxliujlu, luxh najlu najclu tejsi con Dios.

34 Badzu' Jesús diid**x**re, räjbni lojreni:

—¿La et loj x**l**eiiditu caj redi**i**id**x**re: “Narä rniä, la'tu najc redios”?

35 Nancheenu digacdi guid**x**aa x**q**uijtz Dios. Palga gulalajni redios rebej**n** nani bej**n** yäl**g**uxhtis loj rexpej**n** Israel, dxejc

36 **n**aj ¿**x**hicuent guniitu loä: “Caniyajlu Dios”, sa'csi guniä lojtu narä nacä Xi'n Dios? Ni gule Dios narä, bax**h**al**n**i narä lo guedxliujre.

37 Palga dina gunä redzuun x**t**en X**t**adä, na'c chalilajztu rextid**x**ä.

38 Luxh palga runnäni, mascä ditu chalilajz xt**i**d**x**ä, col**ch**alilajz ni ruluii reyäl**m**ilagwr nani runä,

te gacheetu par tejpas, Xtdä yunäj narä, narä yunääza laani.

³⁹ Che rlazjreni niniaazrenini stehuält, laani biriini ladznaareni.

⁴⁰ Dxejcti sääni, gubisacni nez stelaad gueu Jordán, nejzga huijia'nni, cadre gosloj batiobnis Juan.

⁴¹ Xhidajl bejn bidzujn lojni ro'c, räjpreni:

—Di Juan niujn nicla tej yälmilagwr luxh guiraa rediidx ni gunii Juan xcuent dade're najc didxli-
ipac.

⁴² Xhidalduxhreni huililajz xtiidxni ro'c.

11

Gujt Larz

¹ Yu' te dade' ni cayacxhuu ni laa Larz. Rbäjzni guedx Betania, lajdxza rebisiajnni Marii näjza Mart.

² Mariire, bisiajn Larz, najc nane' ni basäl setnejxh ni' Jesús, batiaazani ni'ni con xquidxejcní.

³ Ni'cni baxhaļ guiro'p bājlrē diidx loj Jesús, räjpreni lojni:

—Dad, xamiigwlu nani sanälajzlu cayacxhuu.

⁴ Che biejn diajg Jesús rediidxga, räjpni:

—Di yälracxhuure ju'tni, sa'csi yälracxhuure najc te guluilojni xcälrnibee Dios. Te guluilojza yälracxhuure xcälrnibee Xi'n Dios.

⁵ Sanälajz Jesús Mart, bājlni, näjza Larz,

⁶ che räjpreni lojni cayacxhuu Larz, bia'nni stio'p dxej cadre yu'ni.

⁷ Dxejcti räjpni loj rexpejn pacni:

—Colcho', chonnu stehuält región Judea.

⁸ Rāj p rexpejn ni lojni:

—Mastr, gajd gac xchej rlanj rexpejn Israel ni rnibee nucuaa guij yejclu te nugu'treni luj, luxh naj rlanjlu chäsaclu ro'c.

⁹ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—¿La xhet tzubitio'p or̄di yu' lo tebdxej, ä? Palga sa bejn rdxee, dini jiajb sa'csi ruhuiini lo bianij nani yu' lo guedxliujre.

¹⁰ Palga chasajni guxhijn, siliaro'ni, sa'csi xheti bianijga.

¹¹ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Nagayejs xamigwä Larz. Cha'a te chacuänäni.

¹² Dxejc räjp rexpejn pacni lojni:

—Dad, palga agudiesni, pet siajcnì.

¹³ Jesús canii lojreni agujt Larz, niluxh rexpejn pacni bejn xhigab caniiini xcuent yälrejs xten bacaltis.

¹⁴ Ni'cni guniliipac Jesús räjpni lojreni:

—Agujt Larz.

¹⁵ Rbalazä sa'csi rutinu ro'c, te chalilajztu xtidxä. Colcho' te chohuiinuni.

¹⁶ Dxejcti Tomás ni rniizareni “cua'ch”, räjpni loj resa'ni:

—Colcho' te guetnāzanuni.

Jesús najc yälrbansac lo yälgujt

¹⁷ Che bidzujn Jesús lo guejdxga, agujc tajp dxej biga'tz Larz.

¹⁸ Guedx Betania tre' gajxh lo guedx Jerusalén, si'cti tio'p garol kilómetro.

¹⁹ Xhidajl rexpejn Israel abidzujn, siädhuiireni Mart, näjza Marii, te di gac-huin lajzreni sa'csi gujt bisiajnreni.

20 Che gucbee Mart abidzujn Jesús, biriini huichaglojnini; niluxh Marii bia'n rolijzreni.

21 Dxejcti räjp Mart lo Jesús:

—Dad, paru suga'lu ree, di bisianä niejt.

22 Narä nanä suniidx Dios guiraa nani guiniablu lojni.

23 Jesús räjpni lojni:

—Sibaṅsac bisiajnlu.

24 Räjp Mart lojni:

—Acananä sibaṅsacni che guidzujn dxej ni guibaṅsac bejn loj rebengut dxej lult che gun Dios yälguxhtis.

25 Dxejc räjp Jesús lojni:

—Narä nacä yälruspaṅsac bejn loj rebengut, näjza yäl nabajn par tejpas. Nani rililajz rextidxä, masä agujtni, sibaṅsacni.

26 Chutis tej bejn ni nabajn ni chalilajz xtidxä, dini nitloj par tejpas, ¿riliiga lajzluni, ä?

27 Dxejcti räjp Mart lojni:

—Rililazäni, Dad. Ahuililazä luj najclu Crist, Xi'n Dios nani bia'n diidx guxhaḷ Dios lo guedxliujre.

Biin Jesús cuä' xpaä Larz

28 Che guluux gunii Mart, huitejdxni bäjlni Marii, xhiga'tz räjpni lojni:

—Abidzujn Mastr. Cabejdxzani luj.

29 Che biejn diajg Marii rediidxga, huisugajcni, sahuüini Jesús.

30 Gajd Jesús jiu' guejdxga, laḷtis suga'ni cadro bidxaagni Mart.

31 Rexpelj Israel nani biäd cuenäj Marii, ni cahuii didi gac-huin lajzni, che bahuiireni huisu Marii,

sääni, näjza laareni huirinajlreni Marii, naareni pet lo baa sayoonni.

³² Ni'cni che bidzujñ Marii cadre suga' Jesús, bazuxhijbni lojni, räjpni:

—Dad, paru suga'lu ree, di bisianä niejt.

³³ Che bahuii Jesús cayoon Marii, näjza rexpejn Israel ni siädnajl Marii, guc-huin lastooni, biääd te rsliajz lastooni.

³⁴ Dxejcti räjpni lojreni:

—¿Caro bacua'tztuni?

Räjpreni lojni:

—Dad, gudaa ree te filu.

³⁵ Dxejcti biin Jesús.

³⁶ Ni'cni cayäjp rexpejn Israel:

—Colhuii, lacti sanälajznini.

³⁷ Yu'zareni räjp:

—Dade're basiajc ben lotiä'p. ¿Xha di niajcdi nusiajcn bejnre te di niejtni, ä?

Gubansac Larz

³⁸ Guc-huinduxh lastoo Jesús, gubigni lo baa. Baaga najc si'c te biliää, suga' te guiro ni rusäuureni ro'ni.

³⁹ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Colgudzucaj guijga.

Mart, ni najc bisiajn bengutga, räjpni lojni:

—Dad, pet acaladxuudxn, sa'csi agujc tajp dxej gujtni.

⁴⁰ Dxejc räjp Jesús lojni:

—¿Et rniä lojlu, palga rililajztu, suhuiilu xcälrnibee Dios, ä?

⁴¹ Dxejcti badzucajreni guijga. Guläs Jesús lojni xhaguibaa, räjpni loj Xtadni:

—Xtadä, runidxä xquixtios lojlu sa'csi abiejn diajglu xtidxä.

⁴² Narä nanä guliica rucuardiajglu xtidxä, luxh naj caniäni xcuent rebejn ni tre' ree, te chalilajzreni luj baxhallu narä.

⁴³ Che gulujx guniini rediidxga, guredxa'ni räjpni:

—¡Larz! ¡Gudaa ree!

⁴⁴ Dxejc birii beñgutga neñ biliää. Naliib reñaani, reni'ni, niäuu te baii lojni. Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Colguslaani, colgusaan jiini.

Bachaagreni diidx xho guiniaazreni Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Xcuent dzunrore huililajz rextidx Jesús xhidajl rexpejn Israel nani huinajl Marii, che bahuiireni xhi bejn Jesús.

⁴⁶ Yu' reni huihui loj rexpejn Israel ni laa farisee, bijreni diidx xhi bejn Jesús.

⁴⁷ Dxejcti refariseega, näjza rebixhojz ni rnibee, bire'reni bidxagsa'reni lo Junt Suprem, räjpzaren:

—¿Xho jiennu? Niguiire cayujn xhidajl milagwr.

⁴⁸ Palga guisaannuni si'c, guiralii bejn sililajz xtiidxni, sinajlrenini. Dxejcti jiääd rebeñ ro-man ni rnibee, gudzucajreni xcälrnibeenu, sudzu-ijlzaren lajdxnu.

⁴⁹ Dxejc Caifás, bixhojzro ni riäjł gunibeeni lo rebixhojz ijzga, räjpni lojreni:

—La'tu xhetliidi najnditu.

⁵⁰ Ditu gun xhigab laaca guet tejtis bejn xcuent guideb guejdx, didi nitloj guideb lajdxnu.

51 Niluxh Caifás dini ninii diidxre xcuentcani. Sa'csi ijzga rnibeeni lo rebixhojz, lagajc Dios badeed diidxga guniini. Ni'c gunixgaani guet Jesús xcuent naciõn xten rexpejn Israel.

52 Luxh xhet ganaxtis xcuent naciõnga, nãjza te guire' guiraa rexpejn Dios nani nare'ch loj guideb guedxliujre.

53 Ni'cni dxejliga bachaag rebejnnga diidx te don xho gunreni gugu'treni Jesús.

54 Ni'cni diru Jesús nisij nez loj rexpejn Israel. Biriini región Judea, huijni te lajt gajxh nez lo reyubijdz, lo te guejdx ni laa Efraín. Ro'c biannãjni rexpejn pacni.

55 Guxii dxej cayäädx guidzujn lanij ni laa pascw ni rujn rexpejn Israel. Xhidalduxh rebeñguejdx huij guedx Jerusalén te gusiareni lastooreni, te gac gunreni lanij xten pascw.

56 Cansajreni caguilreni Jesús; che yu'zareni neñ guidoro, canabdiidx lo sa'reni, rãjpreni:

—¿Xhi najtu? ¿La siädni lanijre o laa dini jiäd, ä?

57 Refarisee nãjza rebixhojz ni rnibee loj rebixhojz, agunibeereni palga yu' chu najn caro yu' Jesús, chaye'tzni lojreni te guiniaazrenini.

12

Gudäab te gunaa se't ni' Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

1 Che riädx xho'p dxej gal lanij pascw, huij Jesús guedx Betania cadre rbãjz Larz nani baspañsac Jesús loj rebeñgut.

² Ro'c bejnreni te xchej te gau Jesús. Mart bateed xchejga, nájza Larz sobganáj Jesús nájza rexpejn̄pacni lo mex.

³ Dxejcti bidzunnáj Marii si'cti garol litr se't ni rlianexhduxh si'c nard. Sacduxh se'tga. Dxejcti gudääbni se'tga lo reni' Jesús, baspijdzni ni'ni con xquidxejcti. Guideb neñ yu'ga gulanejxh se'tga.

⁴ Dxejcti räjp Judas Iscariot, xi'n Simón, ni najc te rexpejn̄pac Jesús, lagajc ni abejn xhigab guto'ni Jesús, räjpni:

⁵ —¿Xhicuent di se'tre nido' choñ gayuu denar te nidis meelga loj reben̄proob? (Choñ gayuuga najc si'cti ni xca' te niguii paru gunni dzuun tzubiteb bäii.)

⁶ Guniini si'c, xhet sa'csi riadini reproob, per sa'csi laani najcni te gubaan, luxh laani ca'ni bols cadro ruchee meel, luxh rbääni meel lojga te rca'nini.

⁷ Ni'cni räjp Jesús lojni:

—Na'c gudxojnluni; subasälxgaanini, che gajd guidzujñ dxej nani guiga'tzä.

⁸ Dxej-yääl yu' reben̄proob lojtu, luxh narä dina chuä lojtu xchej.

Laareni rlajzreni nugu'tzareni Larz

⁹ Dxejc che gucbee xhidajl xpejn̄ Israel yu' Jesús rolijz Larz ni gubañsac lo rebengut, bidzujñreni, xhet xcuentis Jesús. Biäädreni te fiizareni loj Larz nani baspañsacni lo rebengut.

¹⁰ Dxejcti rebixhojz ni rnibee bachaagzareni diidx te ju'tzareni Larz,

¹¹ sa'csi xhidajl rexpejn̄ Israel salilajzreni xtidx Jesús sa'csi bahuiireni gubañsac Larz.

Biu' Jesús guedx Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Che bara yääl, rebejn xhidajl ni bidzujn lanij biejn diajgreni asiäddzujn Jesús guedx Jerusalén,

¹³ dxejcti batiu'reni naa reyagzijn, biriireni nen guejdx, sachaglojrenini. Guredxa'reni, räjpreni lo Jesús:

—¡Colguiliä'p xpala'n Dios! ¡Chicbaa nani siääd xcuent Dad nani najc reii lo rexpejn Israel!

¹⁴ Bidxäl Jesús te burbäz, gubijbnini, si'cni caj lo reguijtz:

¹⁵ Na'c guidxejbtu, bejn ni rbäz nen guedx Sión.

¡Colhuii! Reii xtentu asiääd, bijbni dejtz te burbäz.

¹⁶ Di rexpejn pacni niacbee recosga che gujcreni, niluxh che gubansacni loj rebengut, dxejc banaj lajzreni recos nani caj lo guiitz xcuentni, näjza guiraa recos ni bejn rebejn lo Jesús te guzojb redidxga.

¹⁷ Reben xhidajl ni suganäjni che gurejdxni Larz te biriini nen baa che baspansacnini lo rebengut, bijzarenini diidx xcuent guiraa ni bahuiireni.

¹⁸ Ni'cni biädchagloj reben xhidajlgani, sa'csi abiejn diajgreni laani bejnini milagwrre.

¹⁹ Ni'cni räjp refarisee lo sa'reni:

—Aruhuiitu xhet sajcdi jiennu. ¡Colhuii! Empac sanajl guideb guedxliujni.

Riädtiil regriegw Jesús

²⁰ Yu' gaii bengriegw nadxaag lo rebejn ni biädted lanij guedx Jerusalén.

²¹ Rebejnre bidzujn loj Felipe nani siääd guedx Betsaida xten Galilee, gusloj gunabreni lojni, räjpreni:

—Dad, rlaaznu guihuiinu lo Jesús.

²² Biääd Felipe, räjpni loj Andrés, dxejcti guiro'preni huiye'tzreni lo Jesús.

²³ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Abidzujñ or ni chä'p xpala'n Xi'n Dios ni gujc Niguii.

²⁴ Rniliäpac lojtu, palga di te xob binij jiajb lo yuj, neñ xhurc cadro cueni, te rianxtebni, guetni, dini guiliejn. Luxh palga guetni, siliejnni, rajcza te nisro lojni, rajc xhidajl xob binij.

²⁵ Nani sanälajz xcäl'nabajñni, sunijtnini, luxh nani rbälaz xcäl'nabajñni lo guedxliujre, sica'ni yäl'nabajñ par tejpas.

²⁶ Palga yu' chu tej ni rlaiz chu loä, sujiädnajlñi xnezyuä, te cadro yu'ä, ro'cza cuääz ni ru' loä. Palga yu' chu gun xtzunä, siliä'pza Xtadä xpala'nni.

Rnixgaa Jesús guetni

²⁷ Räjpzani:

—Naj cayac-huin lastoä. ¿Xhichani'cza gäpä lo Xtadä? ¿La siniä: Dad, gucnäj narä te di tedä or ni siääd? Ni te tedäpac orga biälä lo guedxliujre.

²⁸ Xtadä, bejn si'cni riäjl gac te guiliä'p bejn xpala'nlu.

Dxejcti xhaguibaali biejn te xse' te ni räjp:

—Agulä'pä xpala'nä, siliä'pä xpala'nä stehuält.

²⁹ Ni'cni lo rebejn ni tre' ro'c, ni biejn diajgreni se'ga, yu' reni räjp:

—Lascanu gunii te guzii.

Guyu'zareni räjp:

—Te xangl Dios ni gunii lojni.

³⁰ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Et xcuentädi gunii xse' ni gunii, xcuenttis la'tu guniini.

³¹ Naj abiääd xcälguxhtis Dios lo guedxliuj. Naj sibicaj xcälrnibee nani rnibee lo guedxliujre.

³² Naj, che guiliäsreni narä jiaa lo guedxliuj, te galä ro'c, sutie'ä guiraa bejn loä.

³³ Rediidxre gunii Jesús te canixgaani xho guetni.

³⁴ Räjpe rebejn lojni:

—Nuure biejn diajgnu bilreni lo leii, Crist ni jiääd sibajn par tejpas. ¿Xho mood rniilu, nanab chäs Xi'n Dios ni gujc Niguui jiaa lo guedxliuj? ¿Chuxhni'c najc Xi'n Dios ni gujc Niguui ni ruzä'tlu?

³⁵ Dxejcti räjpe Jesús lojreni:

—Stera'tsi yu' bianij lojtu. Col̄saj lāl ni rajptu bianijga, te di guiniaaz yäl̄xcäjy la'tu, sa'csi ni rsiaj loj nacäjy, dini gan caro chääni.

³⁶ Lāl ni rajptu bianij, col̄chalilajz bianijga te gactu rexi'n bianij.

Gunii Jesús rediidxga lojreni, dxejcti biunejzni ro'c, bicuatzlojni.

Xhicuent di rexpejn Israel nililajz xtidx Jesús

³⁷ Xhidajl remilagwr bejn Jesús nez loj rexpejn Israel, niluxh direni nililajz xtiidxni, gulälazreni nani baxhāl Dios lojreni.

³⁸ Ni'cni guzobj diidx nani gunii Isaías, ni gunii xtidx Dios galoro, räjpe:

Dad, ¿chuni'c huililajz xtiidxlu?

¿Chuloj baluiilu xcälrnibeduxhlu, ä?

³⁹ Ni'cni di niajcdi nililajzreni, sa'csi guniiza Isaías, räjpe:

⁴⁰ Abascäjyni lojreni,

abennajdni lastooreni,
 te di rebalojreni fii,
 te di lastooreni gacbee,
 te di gusiejch lajzreni,
 te di gusiacäreni.

⁴¹ Rediidxre gunii Isaías, sa'csi bahuiini xcälrdimbicha' Jesús xhaguibaa, dxejc guniini xcuentni.

⁴² Dxejcti gaii rebejn ni rnibee huililajz xtiidxni che räjpni abaxhal Diosni, niluxh bidxejbreni reben farisee, ni'c direni nicäjp ahuililajzreni, te di gurilaagwreni laareni, gudxojnreni jiu'reni nen guidoo.

⁴³ Sa'csi rdxaglajzruren i guiliä'p rebejn xpala'nreni luxh guxiiru rlajzreni guiliä'p Dios xpala'nreni.

Xtidx Jesús sigubee rebejn

⁴⁴ Dxejcti gudidxa' Jesús:

—Nani chalilajz xtidxä, et ganaxdi ni caniä rililajzni, näjza xtidx Xtadä nani baxhal narä rililajzni.

⁴⁵ Nani ruhuii loä, ruhuiizani loj ni baxhal narä.

⁴⁶ Narä biälä si'c bajl lo guedxliujre, te guiraa renani chalilajz xtidxä, diruren chu lo yälkäjy.

⁴⁷ Nani riendiajg xtidxä, luxh dini gusoob redidxga, dina gunä yälguxhtis lojni, sa'csi dina niälä te gunä yälguxhtis reben guedxliuj, biälä te guslää reben guedxliuj lo dojl.

⁴⁸ Nani rbälaz narä, ni di gusoob xtidxä, yu' chu gun yälguxhtis xtojlni; lagajc rediidx nani guniä gun yälguxhtis xtojlni che gal lult dxej.

⁴⁹ Sa'csi narä dina niädniä lagajc xcuentä, lagajc Dad ni baxhal narä, lagajc laani gunibeeni xhini'c guiniä, xhini'c guluiä.

⁵⁰ Luxh nancheä gunibeeni chu yäl nabajñ par tejpas. Ni'cni rediidx nani rniä, rniäreni si'cpacni gunii Xtadäni loä.

13

Jesús gudiibni ni' rexpejn pacni

¹ Che gajd gal dxe lanij ni laa pascw, najñ Jesús asiäddzungejx xorni, or ni jiunejzni lo guedxliujre te cháäni lo Xtadni. Luxh sa'csi agajc sanälajzni rexpejn pacni nani yu' lo guedxliujre, sinälajznanireni par tejpas.

² Ni'cni lal ni cayauxchejreni biu' bendxab neñ lastoo Judas Iscariote, xi'n Simón, te guto'ni Jesús.

³ Sa'csi agucbee Jesús abateed Xtadni guira'ti ladznaani, gucbeezani loj Dios biriini, lo Dios guibi'zani,

⁴ ni'c huisu Jesús lo xchejga, gulääni xhabloji-aani, gudojbni te tuäi, batejbnini xque'ni.

⁵ Dxejcti cua'ni nis neñ te chaa, guslojni gudiibni ni' rexpejn pacni, baspijdzni ni'reni con tuäiiga.

⁶ Che bidzujñni loj Simón Pedr, räjp Pedr lojni:

—Dad, ¿xhixh luj siguiiblu ni'ä?

⁷ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Nani cayunä dilu gacbeeni naj, guixee-huijdx sacbeeluni.

⁸ Räjp Pedr lojni:

—¡Dipaclu quiib ni'ä!

Räjp Jesús lojni:

—Palga dina quibä ni'lu, digacdiru gaclu xpenä.

⁹ Räj̄p Pedr lojni:

—Dad, na'c quiiblu ni'ätis nājza ɲää nājza yecä gudiib.

¹⁰ Räj̄p Jesús lojni:

—Nani agojz di guiquiin gazzacni; ni'tisni gudiib, sa'csi naya guidebni; nayazatu, per xhet guiraaditu naya.

¹¹ Sa'csi anajnni chu guto'ni, ni'cni guniini: “Xhet guiraaditu naya.”

¹² Ni'cni che gulujx gudiibni ni' rexpej̄nni, got-sacni xhajbni, guresacni lo mex, räj̄pni:

—¿La najntu xhini'c benä lojtu, ä?

¹³ La'tu rniitu narä, Mastr nājza Dad. Luxh laaca rniitu sa'csi nacäni.

¹⁴ Mbaj, palga narä ni nacä Dad, nacäza Mastr, gudibä ni'tu, la'tu sigajcza riäj̄l quiibtu ni' resa'tu.

¹⁵ Sa'csi abaluiä lojtu xho gacni, te chanuu guntu sigajc ni benä lojtu.

¹⁶ Rniliä, rniliäpac lojtu, di te mos gac beṇroru lo xlam̄ni; diza te ni rij xmandaad bej̄n gac beṇroru loj nani baxhal̄ni.

¹⁷ Palga najntu recosre, chicbaazatu palga si'c guntu.

¹⁸ 'Dina guiniä diidxre lo guiraatu. Numbeä reni aguleä, niluxh nanab soob xtidx Dios ni caj lo rexquijtzni. Scree najc rediidxga: “Nani rajw xcuxtilä, ni'c agubiréni, agulälazni narä.”

¹⁹ Ni'cni agunixgaäni, che gajdni gac, te che gacni chalilajztu nacä chu rniä nacä.

²⁰ Rniliä, rniliäpac lojtu, nani riu xtidx nani ruxhalä, riuzani xtidxä; luxh nani riu xtidxä, riuzani xtidx nani baxhal̄ narä.

*Räjp Jesús chuni'c guto'ni**(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)*

21 Che gulujx gunii Jesús rediidxre, guchuinduxh lastooni, dxejc guniliini:

—Rniliä, rniliäpac lojtu, tejtusuto' narä.

22 Dxejc gusloj cadxeloj rexpejn̄ni lo sa'reni, di jien chuchani'c cagusä'tni.

23 Tej rexpejn̄ni nani sanälajzruni sobga' cuä'ni.

24 Dxejcti bejn Simón Pedr seen lojni te guiniabdiidxni loj Jesús chu xcuent caniini.

25 Dxejc nani sobga' cuä'ni, gubigruni loj Jesús, gunabdiidxni lojni, räjpni:

—Dad, ¿chuni'c rusä'tlu?

26 Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Guhuadxä te la' yätxtiil. Loj nani gudedäni, ni'c najcni.

Dxejcti bahuajdxni tla' yätxtiil, badeednini loj Judas Iscariote, xi'n Simón.

27 Che gulujx gudajw Judas yätxtiilga, biu' beñdxab lastooni. Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Ni rlanjzlu gunlu, bejngani.

28 Nicla tej reni sobga' lo mex direni niacbee xhicuent räjpni lojni si'c.

29 Sa'csi Judas ca' bols meel, gaiireni bejn xhigab pet guniini si'c sa'csi yu' xhi chasiini par lanij, o pet yu' xhi gudeedni loj reben̄ ni xhet rajpdi.

30 Che gudajw Judas yätxtiilga, birigajcni, luxh abiu' guxhijn̄.

Didxcoob ni gunibee Jesús

31 Dxejcti che abirii Judas lojreni, räjp Jesús lojreni:

—Naj sienloj xcäl̄rnibee Xi'n Dios ni gujc Niguui, luxh lojni sienloj xcäl̄rnibee Dios.

³² Palga suluiloj Xi'n Dios ni gujc Niguui xcäl̄rnibee Dios, dxejc suluilojza Dios xcäl̄rnibee Xi'n Dios ni gujc Niguui, luxh siojb gunnini.

³³ Rexi'nä nani sanälazä, diru gac xchej chunää la'tu. La'tu siguiiltu narä, per si'cni räpä lo rexpejn Israel si'cza rniä lojtu naj: Di gacdi jiääd̄tu cadro cha'a.

³⁴ Te didxcoob rnibeä guntu: Colchanälajz sa'tu. Sigajc ni sanälazä la'tu, sigajcza colchanälajz sa'tu.

³⁵ Palga rinälajz sa'tu, si'c sacbee guiraa beṅguedxliuj najcpactu rexpenä.

Xhini'c gun Pedr loj Jesús

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Dxejcti räjp Simón Pedr loj Jesús:

—Dad, ¿caro chäälu?

Räjp Jesús lojni:

—Cadro cha'ä digacdi jiäd̄najllu narä naj; niluxh sidzujṅ dxej jiäd̄dlu ro'c.

³⁷ Räjp Pedr lojni:

—Dad, ¿xhicuent digacdi jiälä naj? Palga rquiin guetä xcuentlu, suguetä.

³⁸ Räjp Jesús lojni:

—¿La guliilu guetlu xcuentä, ä? Rniliäpac lojlu, nicla gajd guidgäi cuedxa' choṅ huält, säjblu dilu gumbee najrä.

14

Jesús najc nezyuj lo Dad

¹ Dxejcti räjp Jesucrist lojreni:

—Na'c chutu yärsia'. Rililajztu xtidx Dios, colchalilajzza xtidxä.

² Yu' xhidalduxh yu' cadre rbäjz Xtäädä. Palga xhet si'c di najcni, dizana niniä lojtu si'c. Sia'ä chasucheä reyu' par la'tu.

³ Luxh palga chasucheä cadre cuääztu, che guluxäni, sibusacä, te chanäätu ro'c, te cadre yu'ä, ro'cza chutu.

⁴ La'tu anajntu caro cha'ä, anajnzatu nezyuj ni chäätu.

⁵ Dxejcti räjp Tomás loj Jesús:

—Dad, dinu guidon caro chäälu, ¿xho guidonnu nezyujga, ä?

⁶ Räjp Jesús lojni:

—Narä nacä nezyuj. Narä nacä didxliipac, nacäza yälnabajn. Por narätis sajc chää bejn cadre rbäjz Xtäädä.

⁷ Palga la'tu niembeetu chuni'c nacä, niembeezatu Xtäädä. Luxh najli abiembeepactuni sa'csi acahuiitu lojni.

⁸ Räjp Felipe loj Jesús:

—Dad, basaan guihuiinu loj Xtädlu; ni'ctis rlaaznu.

⁹ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Felipe, ¿la gajdlu gumbee narä, luxh lacti xchej yu'ä lojtu, ä? Nani ruhuii loä, abahuiini lo Xtäädä. ¿Xhicuent rniablu filu lo Xtäädä, ä?

¹⁰ ¿La dilu chalilajz najrä yunää Xtäädä, luxh Xtäädä yunäjzani narä, ä? Rediidx nani rniä dina guiniäni lagajc xcuentä, sa'csi Xtäädä ni yunäj narä laani rujn lagajc rextzuunni.

¹¹ Colchalilajz xtidxä, che rniä narä yunää Xtäädä, luxh Xtäädä yunäj narä. O palga ditu chalilajzni

sa'csi najcni xtidxä, colchalilajzni sa'csi abahuiitu rextzuun ni runä.

¹² Rniliäpac lojtu, nani chalilajz xtidxä, sajc gunni redzuun nani runä, luxh sujnni dzunroru sa'csi sia'a cadre yu' Xtaä.

¹³ Luxh guiraa ni guiniablu lo Xtaä xcuentä, narä sunäni, te guluiloä xcälrnibee Xtaä.

¹⁴ Narä sunä xhitis ni guiniabtu por laä.

Ria'n diidx guxhal Jesús Sprit Dxan

¹⁵ Räjpzani:

—Palga sanälajztu narä, susoobtu xtidxä.

¹⁶ Dxejc siniabä lo Xtaä, te guniidxni stee nani gacnäjtü te chunäjni la'tu par tejpas.

¹⁷ Nalajznu, Xpřit Dxan xten Dios, ni rnili. Di gacdi xca' reben guedxliujni, sa'csi direni fii lojni, niclaza gumbeerenini. Niluxh la'tu numbeetuni sa'csi yunäjni la'tu, yu'ni neñ lastootu.

¹⁸ Dina gusanbisiäbä la'tu; sibisacä jiädhuiä la'tu.

¹⁹ Diru gac xchej, dxejc diru reben guedxliuj fii loä, niluxh la'tu suhuiitu loä. Sa'csi nabanä, la'tu nabajnzatu.

²⁰ Neñ redxejga, dxejc sacbeetu yunää Xtaä, la'tu yunäjtu narä, luxh narä yunääza la'tu.

²¹ Nani numbee Xtaä, nani rusoozba xtidxä, ni'c ruluiini sanälajzpacni narä. Luxh Xtaä sinälajzza nani sanälajz narä, näjza narä chanälazä bejnga, luxh suluiloä lagajc narä lojreni.

²² Dxejcti räjp Judas (xhet Iscariótedi) lojni:

—Dad, ¿xhini'c gunlu te guluilojlu lojtisnu, xhet näjdi loj reben guedxliujdi, ä?

²³ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Nani sanälajz narä, ni'c riu xtidxä. Ni'c chanälajz Xtadä, dxejc jioplänäänuni guiro'pnu Xtadä.

²⁴ Nani di chanälajz narä, dini jiu xtidxä. Luxh rediidx nani biejn diajgtu, et xtidxädini; xtidx Xtadäni ni baxhaḷ narä.

²⁵ Caniä guiraa rediidxre lojtu laḷni yu'ä lojtu,

²⁶ per Sprit Dxan xten Dios nani jädycnäjtü, nani guxhaḷ Xtadä xcuentä, laani suluini lojtu guira'ti, näjza susnajni lajztu guiraa rediidx nani aguniä lojtu.

²⁷ Yälrbecdxilajz rusa'nä lojtu, xcälrbecdxilazä runidxä lojtu, et si'cdini runiidx guedxliujdi najc nani runidxä lojtu. Na'c chutu yärsia', na'cza guidxejbtu.

²⁸ Abiejn diajgtu ni guniä lojtu: Sia'ä luxh siälsacä lojtu. Paru ninälajzfactu narä, sibalajztu xcuentä che guniä sia'ä lo Xtadä, sa'csi Xtadä najc benroru loä.

²⁹ Scree agunixgaäni lojtu, te che soobni, dxejcru chalilajztu xtidxä.

³⁰ 'Diruna guiniduxhä lojtu, sa'csi asiääd nani rnibee loj guedxliujre, luxh digacdi guinibeeni narä;

³¹ riäjḷ gac recosre te gacbee rebenḷ guedxliuj sanälazä Xtadä, rusobäza xtidx Xtadä, runä nani gunibeeni. Colchastie, colcho' jiunejznu ree.

15

Jesús najc si'c te yaguub

¹ Rāpzani:

—Narä nacä si'c te yaguub. Xtadä najc si'c nani rusuj yajgga.

² Rebejn najc si'c reṇaa yajgga. Guiraa reṇaa yajgga nani xhet cajdi lojni rutiugnini. Luxh guiraa reṇaa yajgga ni caj ninejxh lojni, rusianini te xcajru ninejxh lojreni.

³ La'tu anajctu beṇnaya xcuent rediidx nani aguniä lojtu.

⁴ Colguibannäj narä, sigajc ni nabannää la'tu. Digacdi xcaj ninejxh lo te ṇaa yajg palga agurujgni lo yaguub. Sigajcza la'tu, palga guibicajtu loä, di gacdi guntu xtzunä.

⁵ 'Narä nacä si'c yaguub. La'tu najctu si'c reṇaa yajgga. Nani riannäj narä, naräza riannääni, ni'c sajc runduxhni xtzunä, sa'csi che guibicajni loä, xhet sajcdi gunni.

⁶ Nani di chupac loä, sibicajni si'c reṇaa yajg nani rdin sa'csi xhetru rcajdi lojni, dxejcti rbi-jdzni, rusäl bejnreni lo däj te checni.

⁷ 'Palga chupactu loä, palgaza chupac xtidxä lastootu, colnab nani rlanjztistu, luxh narä sunidxäpacni.

⁸ Che gunpactu xtzun Dios, dxejc fi bejn najcpactu xpenä, siliä'p bejn xpala'n Xtadä, Dios.

⁹ Si'cpacni sanälajz Xtadä narä, sigajcza sanälazä la'tu. Colchanuu lo xcälrinälazä.

¹⁰ Palga jiutu rextidxä, sinuutu lo xcälrinälazä, sigajc ni abasobä xtidx Xtadä, luxh rinuä lo xcälrinälajz Xtadä.

¹¹ 'Rniä rediidxre lojtu te guibalaznäjtu narä, te si'c guibalazduxhpactu.

¹² Dee najc diidx ni rnibeä guntu: colchanälajz sa'tu si'cni sanälazätu.

¹³ Xheti te yälsanälajz ni guroobru lo yälsanälajzre, gudeed te bejn xcäl'nabajni, guetni lacuaa resa'ni.

14 La'tu najctu resa'ä palga gusoobtu diidx nani guinibeä guntu.

15 Diruna cuälää “mos” la'tu, sa'csi di remos gan xhi rujn xlamreni. Luxh narä agulälää la'tu “rexamigwä”, sa'csi guira'ti rediidx ni biejn diagä lo Xtradä aguniäza rediidxga lojtu.

16 Et la'ditu gule narä, narä guleä la'tu. Guleä la'tu te guntu xtzun Xtradä, te na'cza nitloj dzuunga. Te guira'tiza nani guiniabtu lo Xtradä por laä, ni'cza guniidxni lojtu.

17 Dee rnibeä guntu: colchanälajz sa'tu.

Rbälaz rebejn guedxliuj Jesús näjza rexpejnni

18 'Palga cuälaz reben guedxliuj la'tu, anajntu agulälazxgaareni narä.

19 Paru najctu ben guedxliujre, sinälajzreni la'tu. Per ditu gac ben guedxliuj, sa'csi narä guleä la'tu te jiuu xtidx Xtradä, ni'cni rbälaz reben guedxliuj la'tu.

20 Colsnaj lajztu diidx nani guniä lojtu, 'di te mos gac benroru lo xlamni'. Palga basacsireni narä, susacsízareni la'tu. Palga rusoobreni xtidxä, susoobzareni xtiidxtu.

21 Guiraa recosre sunnäjreni la'tu xcentä sa'csi direni gumbee nani baxhal narä.

22 'Paru dina niädniä lojreni direni niujn dojl xten xcälrdxechlajzreni loä, per naj di gacdi guiniireni direni gacbee yu' xtojreni.

23 Nani rbälaz narä, rbälazzani Xtradä.

24 Palga dina niunä nez lojreni remilagwrro, sa' nani rutru rajcdi rujn, direni niajp dojlga; sa'csi abahuiireni redzuunga, ni'c agulälazreni narä, näjza Xtradä.

²⁵ Bejnreni si'c te guzojb diidx nani cuaj lo gujtz agujc xchero: “Gulälazreni narä, luxh xhetlidi benä.”

²⁶ 'Che jiääd nani gacnäj la'tu, laani sinii xcuentä, chu nacä. Laani najc Sprit ni yu' lo Xtadä, siniini didxlii. Narä suxhaläni lojtu; lo Xtadä guiriini jiädni lojtu.

²⁷ Näjza la'tu siniitu diidx xcuentä, chu nacä, sa'csi guyu'tu löä cheni guslöäli cagusule'ä diidxga.

16

¹ 'Rediidxre rnixgä lojtu, te didi yu' xhi gun jiajbtu te gunijttu lo xtidxä.

² Sidzujñ dxej sibääreni la'tu dirureni gusaan jiu'tu neñ guidoro. Sidzujñ or chutis ju't tejtü, suchaloni cayacnäjni Dios.

³ Guiraa recosre sujnreni sa'csi direni gumbeepac Xtadä, niclaza narä.

⁴ Agunixgä rediidxre lojtu, te che guidzujñ orga sinaj lajztu xcuent rediidx ni guniä lojtu.

Redzuun ni rujñ Sprit Dxañ xten Dios

'Dina niniä rediidxre lojtu che guslöä cagusule'ä diidx, sa'csi suganää la'tu.

⁵ Naj agojl guibi'ä loj nani baxhal narä, luxh nicla tejtü di guiniabdiidx: “¿Caro chäälu?”

⁶ Dxejc sa'csi aguniä recosre lojtu, ni'c cayac-huin lastootu.

⁷ Luxh rniliäpac lojtu, hueenru par la'tu cha'ä. Palga dina cha'ä, di gacdi jiääd lojtu nani racnäj. Niluxh palga cha'ä, suxhaläni lojtu.

⁸ Luxh laani, che jiädni lo guedxliujre, susanijni xcäriejn rebejn te gacbeereni xcuent dojl, näjza

xcuent xcäl̄nabañnaya Dios, näjza xcuent yäl̄guxhtis xten Dios.

⁹ Guluiizani xcuent dojl̄ lojreni sa'csi direni chalilajz xtidxä.

¹⁰ Guluiini xcäl̄nabañnaya Dios lojreni sa'csi sibisacä lo Xtadä, luxh dirutu fii loä.

¹¹ Guluiini xcuent yäl̄guxhtis xten Dios lojreni sa'csi abejñ Dios yäl̄guxhtis loj beñdxab nani rnibee lo guedxliujre.

¹² 'Yu' xhidajlru diidx rlazä guiniä lojtu, niluxh digacdi gacheetureni ñaj.

¹³ Che jiääd Sprit xten didxlii xten Dios, laani susanijni xcäriejntu te gacheetu guiraa redidxguli, sa'csi dini guinii diidx xcuentcani, siniitisni ganax rediidx nani gudeed Dios lojni te guiniini. Siniizani xcuent recos nani churu gac.

¹⁴ Laani siliä'pni xpala'nä sa'csi sica'ni xhixtenä, suluinini lojtu.

¹⁵ Guiraa ni rajp Xtadä najc xtenä, ni'cni rniä suluini xhixtenä lojtu.

Xcäl̄rac-huin lajztu sibixloj ni yäl̄rbalajz

¹⁶ 'Sbale'si dxej, dxejc dirutu fii loä; dxejtiru sgaii dxej suhuisactu loä sa'csi narä sia'a lo Xtadä.

¹⁷ Dxejcti räjp rexpejn̄pacni lo sa'reni:

—¿Xhini'c caniini loonu? Sbale'si dxej, dxejc dirutu fii loä, dxejtiru sgaii dxej suhuisactu loä, näjza: sa'csi sia'a lo Xtadä.

¹⁸ Ni'cni cayäjpreni lo sa'reni: ¿Xhi dee rniini, “sbale'si dxej”? Dinu gacbee xhini'c caniini.

¹⁹ Guabee Jesús xhini'c rlazjreni guiniabdiidxreni lojni, dxejcti räjpni lojreni:

—Canabdiidx lo sa'tu xhi säloj nani guniä che guniä, sbale'si dxej, dxejc dirutu fi loä; dxejcru sbale'si dxej, suhuisactu loä.

²⁰ Rniliäpac lojtu, la'tu soontu, niluxh reben guedxliujre sibalazduxhrene. Sac-huinduxh lastootu niluxh yälrac-huinre sibixhlojni yälrbalajz.

²¹ Te gunaa che gaal xi'nni, rdejdnı trabajw, dxejcti che aguyu' xi'nni, riäl lajzni gudejdnı trabajw, dxejc arbaa lajzni gojl xi'nni te niguii lo guedxliujre.

²² Ni'cni, sigajcza rac-huin lastootu naj, dxejcti che jädhuisacätu, dxejc sii sibalajztu neñ lastootu, luxh rut gacdi gudzucajdi yälrbalajzga.

²³ 'Neñ redxejga xhetiru xhi yälguiniabdiidxdi guntu loä. Rniliäpac lojtu, nani guiniabtu lo xtadä xcuentä, laani suniidxnini lojtu.

²⁴ Naj xhet canabditu xcuentä. Colnabni, te xca'tuni, te guibalajztu.

Jesús, nani abejn gaan lo guedxliujre

²⁵ 'Aguniä guiralaj lojtu con cuent ni ruluii, niluxh sidzujñ dxej che diruna guiniä cuent ni ruluii lojtu. Siniä didxguyasi lojtu xcuent Xtradä.

²⁶ Neñ redxejga guiniabtu por laä. Luxh dizana guiniä siniabä narä loj Xtradä par la'tu,

²⁷ sa'csi lagajcza Xtradä sanälajzni la'tu, sa'csi la'tu sanälajztu narä, luxh ahuililajzzatu loj Dios biriä biälä lo guedxliuj.

²⁸ Biriä lo Xtradä xhaguibaa, biälä lo guedxliujre, siunezäza lo guedxliujre, sibisacä lo Xtradä xhaguibaa.

²⁹ Räjp rexpejnıpacni lojni:

—Naj sii caniilu guyasi, dini gac si'c redid-xhiga'tz xten cuent ni ruluii.

³⁰ Naj sii gucbeenu racbeelu guira'ti rexhicos, xhetru nanabdi guiniabdiidxrunu lojlu; ni'cni ahuililajznu biriilu lo Dios ni yu' xhaguibaa.

³¹ Räj p Jesús lojreni:

—¿La rililajzpacku naj, ä?

³² Asiäddzujungajxh teb or luxh ala bidzujn orga, che guire'chtu, cade tejtü xnez-xnejztu, te gusanxtebtu narä, luxh dina jianxtebä sa'csi Xtadä suganäj narä.

³³ Aguniä rediidxre lojtu te cuedxi lastootu lo guedxliujre xcuentä. Lo guedxliujre sidejdpactu trabajw, colgusutijp lastootu sa'csi narä abenä gaan loj guedxliujre.

17

Gunab Jesús lo Dios xcuent rexpejn pacni

¹ Che gulujx guniini loj rexpejn pacni rediidxga, guläsni lojni xhaguibaa, räjpni lo Dios:

—Xtadä, abidzujn or; gulä'p xpala'n xi'nlu te guiliä'pza xi'nlu xpala'nlu,

² sigajc ni badeedlu lojni yälrnibee loj guiraa reben guedxliuj, te gac gudeedni yäl nabajn par tejpas lo guiraa renani badeedlu lojni.

³ Redee räjp yäl nabajn par tejpas; numbeereni luj ni najc tejtis GuebDios, näjza narä Jesucrist nani baxhallu lo guedxliujre.

⁴ Narä gulä'pä xpala'nlu lo guedxliujre, abaluxä dzuun nani baniidxlu gunä ree.

⁵ Naj Xtaďä, gulä'p xpala'nä con luj, con bala'n, con yälrdimbicha' ni gopä galooli che gajdli guirix-tiej guedxliuj.

⁶ 'Loj rebejn nani baniidxlu loä, ni gulelu lo reben guedxliujre, loj reni'c abasule'ä, abaluiä chu najclu. Xtenpaclu najcreni, baniidxlureni loä, luxh rapdzu'tzreni xtiidxlu.

⁷ Naj agucebereni guiraa rediidx ni guniä lojreni lojpaclu siäädni.

⁸ Sa'csi rediidx nani baniidxlu loä, aguniä rediidxga lojreni, luxh ahuililajzreni rediidxga, agucebeepacreni lojlu biriä, ahuililajzreni lujpac baxhał narä.

⁹ 'Narä rniabä xcuentreni, dina guiniabä xcuent reben guedxliujre, ganaxtis xcuent renani abaniidxlu loä, sa'csi laareni najcreni xpejnlu.

¹⁰ Guiralii ni najc xtenä, najczani xtenlu. Guira'tiza ni najc xtenlu najczani xtenä. Agulä'pzareni xpala'nä.

¹¹ 'Narä diruna jia'nä lo guedxliujre, laareni sia'nrueni lo guedxliujre. Luxh narä siälä lojlu. Xtaďä ni najc Dxańro, gucnäj renani baniidxlu loä con xtiidxlu, nani baniidxlu loä te gunreni tejsi xhigab sigajcni riennu nurnu tejsi xhigab.

¹² Che gyunääreni lo guedxliujre, gucnää con xtiidxlu guiraa renani baniidxlu loä, luxh nicla tejreni di ninitloj, xtebtis nani gunijt te gusojb ni caj lo xtidx Dios.

¹³ 'Luxh naj sibasacä lojlu. Caniä rediidxre lał ni yu'ä lo guedxliujre, sa'csi rlazä guibaa lajzreni si'c ni rbaa lazä.

14 Abasule'ä xtiidxlu lojreni, luxh rebejn guedxliuj rdxe'chreni lojreni sa'csi direni gac bejn guedxliujre sigajc ni dizana gacä bejn guedxliujre.

15 Dina guiniabä cuäälureni lo guedxliujre, rniabä gudzucajlureni loj bendxab.

16 Direni gac bejn guedxliuj, sigajc ni dizana gacä narä bejn guedxliuj.

17 Basyareni con xtiidxlu, sa'csi xtiidxlu najc didxguliipac.

18 Sigajc ni baxhallu narä lo guedxliujre, sigajcza ruxhaläreni te chääreni guideb guedxliuj.

19 Xcuentreni rudedä lagajc narä, te näj laareni gacnayareni con xtidxguliipaclu.

20 Dina guiniabä xcuent laatisreni, rniabäza xcuent guiraa renani churu chalilajz xtidxä ni gusule'reni.

21 Rlazä gun guiraareni tejsi xhigab, sigajc ni rujnlu, Xtadä, si'c runäza; te sigajc ni yu'äza con luj, sigajcza churenä con nuurnu, te gacbee reben guedxliuj luj baxhallu narä.

22 Yälrnibee ni baniidxlu loä, lagajc yälrnibeega badedä lojreni te gunreni tejsi xhigab, si'cni riennu tejsi xhigab.

23 Narä cayunnääreni dzuun, luj cayunnäjlu narä dzuun, te jiennu tejsi dzuun, te gacbee rebejn guedxliuj luj baxhallu narä, luxh sanälajzlureni si'cni sanälajzzalu narä.

24 'Xtadä, guiraa renani baniidxlu loä, rlazäza churenä cadro chuä xhaguibaa, te fiireni xcälrnibeä nani baniidxlu, sa'csi huinälajzlu narä galooli che gajdli guirixtiej guedxliujre.

25 Xtadä ni rujn cossa'ctis, di rebejn guedxliuj

gumbeelu, luxh narä numbeälu, luxh redee agucbeezareni luj baxhallu narä.

²⁶ Aräpä lojreni chu najclu; säpäzaru lojreni te chu yälsanälajz sa' ni rajplu par narä neñ lastooreni, te cuäzäza neñ lastooreni.

18

Xho gunaazreni Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Che gulujx gunii Jesús rediidxga, huinäni rexpejn̄pacni dejtz gueu Cedrón. Ro'c yu' xhiroob yuj cadro sojb guiraloj reyajg. Ro'c biu' Jesús näjza rexpejn̄pacni.

² Anajn Judas, nani guto' Jesús, caro rij Jesús con rexpejn̄pacni sa'csi si'csi-si'c rdxaag sa'reni ro'c.

³ Dxejcti Judas, che biääd lojni te cuaa soldad roman, näj rebixhojz ni rnibee, näjza refarisee, huinätinireni ro'c, ca'reni balguejd näjza lintern, näjza spaad näjza lans.

⁴ Ni'cni Jesús, sa'csi ananxgaani xhini'c sacni, gubigni lojreni, räjpni lojreni:

—¿Chu rguuiltu?

⁵ Räjpreni lojni:

—Jesús nani siääd guedx Nazare't.

Räjp Jesús lojreni:

—Laa naräni.

Näjza Judas ni bato'ni suganäjnireni.

⁶ Che gunii Jesús lojreni: “Laa naräni”, biäxhanreni, biajbreni lo yuj.

⁷ Dxejcti gunabdidxsac Jesús lojreni:

—¿Chu rguuiltu?

Dxejc räjpzareni stehuält:

—Jesús nani siääd guedx Nazare't.

⁸ Räjped Jesús lojreni:

—Aguniä lojtu, laa naräni. Palga narä rguiltu, colgusaan jii redee.

⁹ Guniini rediidxga te gusojb rediidx nani guniini che räjpni: “Loj guiraa ni baniidxlu, nicla tejni di ninijt.”

¹⁰ Dxejcti Simón Pedr, sa'csi ca'ni te spaad, guläänini, batiuugni diag ladbee xten xmos bixhojzroga. Laj mosga najc Malco.

¹¹ Dxejcti räjp Jesús lo Pedr:

—Guluchee spaad xtenlu neñ xpaguinni. ¿La dina tedä trabajwduxh nani agunibee Xtäädä tedä, ä?

Jesús nez loj bixhojzro

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Dxejcti resoldaadga näjza comandant, näjza reguxhtis ni rnibee rexpejn Israel, gunaaazreni Jesús baliibrenini.

¹³ Dxejcti ganid huinärenini lo Anás, sa'csi najcni xtadsueegr Caifás, luxh ijzga biäjł najc Caifás bixhojzro ni rnibee lo rebixhojz.

¹⁴ Caifás najc nani baliidx rexpejn Israel nanab guet te niguii xcuent rebeñguejdxga.

Cadro gunii Pedr dini gumbee Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Simón Pedr näjza stee xpejn pacni huinajł dejtz Jesús. Luxh numbee bixhojzro bejn ga, biunäjzani Jesús lo xle' bixhojzro.

¹⁶ Bia'nti Pedr rolä'ga. Dxejc birii xpejn pac Jesús nani numbee bixhojzroga, guniini lo nani cayajp rolä'ga, te biu' Pedr nez lo le'ga.

17 Dxejcti räjp mos gunaa ni rcanäj rolä', räjpni lo Pedr:

—¿La et näjdi luj najclu te xpejn̄pac Jesús, ä?

Räjp Pedr loj gunaaga:

—¡Xho gacäni!

18 Dxejcti sa'csi cayacnalduxh, caguse'creni boo te cagucha'lajzreni. Näjza Pedr suganäjreni, cagucha'lajzni ro guibooga.

Bixhojzro cayujn yäl̄gunabdiidx lo Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Dxejcti gusloj cayujn bixhojzro yäl̄gunabdiidx loj Jesús xcuent chuni'c najc rexpejn̄pacni näjza xcuent xhini'c ruluiini.

20 Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Narä xhet xhiga'tzdi guniä rextidxä, guniäni lo guiraa rebejn̄ guedxliuj. Basule'ä diidx neñ rexquidobäztu näjza neñ guidoro cadre re' guiraa rexpejn̄ Israel, nicla tej diidx dina ninixhiga'tzädi.

21 ¿Xhicuent cayujnlu yäl̄gunabdiidxga loä? Gunabdiidx loj renani biejn̄ diajg xhini'c guniä lojreni. Laareni najnreni xhini'c guniä.

22 Che gulujx gunii Jesús rediidxre, te rexpejn̄ bixhojzroga huääz loj Jesús, räjpni lojni:

—¿La si'c rudzu' bejn̄ diidx loj bixhojzro, ä?

23 Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Palga xhet laadi guniä, baluii narä xhi diidxga najc xhet laadi, niluxh palga laaca najc ni guniä, ¿xhicuent huääzlu loä?

24 Dxejcti guideb naliibni baxhaḷ Anásni lo bixhojzro lo ni laa Caifás.

Gunisac Pedr dini gumbée Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Sugasijc Pedr ro' guiboo, cagucha'lajzni, che räjpreni lojni:

—¿La et näjdi luj najclu te xpejn̄pac niguiiga, ä?
Badzu'ni diidxga räjpni:

—¡Xho gacäni!

²⁶ Dxejcti te xmos bixhojzroga, sa'csi sa'ni najc mos ni batiu' Pedr diajgni, räjpni lojni:

—¿La et lujdi ni bahuiä neñ huert con laani, ä?

²⁷ Dxejcti räj̄p Pedr stehuält:

—Nicla gumbeäni.

Cuantis guniini si'c, guredxagajc te guidgäi.

Jesús nez loj Pila't

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Dxejc birinäjreni Jesús rolijz Caifás, huinärenini rolijz gubernador cadro laaza Pretorio, niluxh direni niu' ro'c sa'csi ameer guiliejn gubijdx, te di gacdxuudxreni dxejc di gacdi gaureni lani pascw.

²⁹ Ni'cni birii Pila't lojreni räj̄pni lojreni:

—¿Xhi yäl̄quij xten niguiire siädle'ctu loä?

³⁰ Dxejcti räj̄preni lojni:

—Paru di niguiire niajc te beñ latsiaj, dinu niopnäni ladz̄naa guejblu.

³¹ Räj̄p Pila't lojreni:

—Col̄chanäni, col̄huii xho gunnäjtuni yäl̄guxhtis con lagajc xleiitu.

Dxejc räj̄p rexpejn̄ Israel lojni:

—Di xleiitu gusaan ju'tnu te bejn̄.

³² Guniireni si'c te guzojb diidx nani gunii Jesús xcuent xho guetni.

³³ Ni'cni biusac Pila't neñ Pretorio, gurejdxni Jesús räj̄pni lojni:

—¿La luj najclu reii xten rexpejn Israel, ä?

³⁴ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—¿La lagajc luj rniilu si'c, ä? O ¿laa yu' chureni'c naj lojlu si'c?

³⁵ Dxejcti räjp Pila't lojni:

—¿Xhixh näj narä nacä te xpejn Israel? Lagajc reben lajdxlu näjza rebixhojz bateedlu ladzṇää. ¿Xhi bejnlu?

³⁶ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Xcälrnibeä dini gac yälrnibee sa' ni yu' guedxliujre. Paru najc xcälrnibeä te yälrnibee sa' ni yu' guedxliujre, ala cagucuaa rexpenä te di tedä ladzṇaa rexpejn nani rnibee Israel. Naj di xcälrnibeä gac yälrnibee sa' ni yu' lo guedxliujre.

³⁷ Ni'cni räjp Pila't lojni:

—¿Reii najclu, ä?

Räjp Jesús lojni:

—Laaca najlu nacä reii. Par ni'cpac golä, par ni'cpacza biälä lo guedxliujre, partis gusule'ä didxliipac. Guiraa renani najn didxlii, reni'c ru-cuadiajgreni xtidxä.

³⁸ Räjp Pila't lojni:

—¿Xhini'c najc didxlii?

Che guniini si'c gunisacni loj rexpejn Israel:

—Dina guidxälä nicla tej xtojḷ bejnre.

³⁹ Niluxh la'tu rajptu te costumbr, casob lani pascw, ruslaanu te bejn ni yu' nen latzguiib. ¿Xhi najtu? ¿La rlanjtu guslää ni najc reii xten rexpejn Israel, ä?

⁴⁰ Dxejcti guiragajcreni guredxa', räjpreni:

—¡Na'c guslaalu niguiiga! ¡Baslaa Barrabás!

Niluxh Barrabás najc te gubaan.

19

¹ Ni'cni gunibee Pila't gudijnreni Jesús con duu ni yu' guechguiib lojni.

² Bejn resoldaad te coronguejch, bazalrenini yejc Jesús. Dxejcti bahuajcwrenini te ladmoraad.

³ Dxejcti gusloj gubigreni lojni, te räjpreni lojni:
— ¡Gubajñ par tejpas Reii xten rexpejñ Israel!
Dxejc huääzreni lojni.

⁴ Dxejcti birisac Pila't, räjpni lojreni:
— ¡Colhuii! Acabääni nez lojtu, te gacheetu dina guidxäl nicla tej xtojñni.

⁵ Dxejcti birii Jesús nez lojreni, yu' coronguejch yejcní, najcwzani ladmoraadga. Dxejcti räjp Pila't lojreni:

— ¡Colhuii! ¡Aree niguiire!

⁶ Ni'cni, che bahuii rebixhojzro näjza rexquixhagreni lojni, guredxa'reni, räjpreni:

— ¡Colgucuaani lo cruzj! ¡Colgucuaani lo cruzj!

Räjp Pila't lojreni:

— Lagajc la'tu colchanäni te gucuaatuni lo cruzj.
Per narä dina guidxälä nicla tej xtojñni.

⁷ Dxejcti räjp rexpejñ Israel lo Pila't:

— Nuurnu rajpnu te leii, luxh xcuent leiiga, nanab guetni sa'csi najni najcni Xi'n Dios.

⁸ Che biejn diajg Pila't rediidxga, bidxejbruni,

⁹ biusacni nen Pretorio, räjpni loj Jesús:

— ¿Caro siäädlu?

Per xhet räjpdi Jesús lojni.

¹⁰ Dxejcti räjp Pila't lojni:

— ¿La dilu guinii loä? ¿La dilu gan narä rapä yälrnibee te gucuaälu lo cruzj, rapäza yälrnibee te guslaälu, ä?

¹¹ Räjp Jesús lojni:

—Xhetliidi yälrnibee niajplu loä paru dilu nica'ni xhaguibaali. Ni'cni bejn nani bato' narä lojlu rapduxhruni dojl loj ni rajplu.

¹² Ni'cni gudiil Pila't xho nuslaani Jesús, niluxh rexpejn Israel rbedxaduxhrureni, räjpreni:

—Palga luj guslaaluni, dilu gac xamiigw reii César, sa'csi chutis ni rnii najcni reii, najcni xcontraar César.

¹³ Che biejn diajg Pila't rediidxre, gulääni Jesús, dxejcti gurej Pila't lo yagxhiil cadro rujnni yälguxhtis, cadro laa Litóstroros con didx-griegw sälojni naga' guisa'c, con didx-hebreo laani Gabata.

¹⁴ Najcni dxej vispr lani pascw, si'cti läidxej, dxejcti räjpni loj rexpejn Israel:

—Colhuii, aree xreiitu.

¹⁵ Ni'cni guredxa'reni räjpreni:

—¡Suguetni! ¡Suguetni! ¡Bacuaani lo cruzj!

Dxejcti räjp Pila't lojreni:

—¿La sucuaä xreiitu lo cruzj, ä?

Dxejcti räjp rebixhojz ni rnibee lojni:

—Rutru reiidi rajpnu, Césartis najc xreiinu.

¹⁶ Ni'cni bateed Pila't Jesús lojreni te chacuaarenini lo cruzj.

Che bacuaarenini lo cruzj

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Dxejcti cua'reni Jesús, biriini ro'c guideb nuuni xcruzjni, cheni bidzujnlireni te lajt ni laa lajt xten Calabeer, con didx hebreo laani Gólgota.

¹⁸ Ro'c bacuaarenini lo cruzj. Bacuaazareni tio'p niguii lo stio'p cruzj, tejgani te laad cuä' Jesús.

¹⁹ Dxejc bacuaa Pila't diidx ni chää yejc xcrujzni; rediidxga najc scree: “Jesús, beñ Nazare't, Reii xten rexpejn Israel.”

²⁰ Xhidajl bejn bil diidx ni caj yejc xcrujzni, sa'csi lajt cadre bacuaarenini lo cruiz najc gajxh ro' guejdxga, luxh didx hebreo, diidx griegw, näjza didx latin bacuaareni rediidxga.

²¹ Dxejcti räjp rebixhojzro xten rexpejn Israel loj Pila't:

—Na'c nucuaalu: “Reii xten rexpejn Israelni”, laacaru nacuaalu: “Laani najni, najcni reii xten rexpejn Israel”.

²² Dxejcti räjp Pila't lojreni:

—Nani abacuaá, abacuaá. Si'c jia'nni.

²³ Dxejcti resoldaad, che gulujx bacuaareni Jesús lo cruiz, cua'reni rexhablojiaani bejnrenini tajp la', te cade tejreni cua'reni te la'ni. Luxh yu' stee xhajnbi ni laa tunica, nadijbn, guejnna hasta lo yuj guc-cheeni.

²⁴ Ni'cni räjpreni lo sa'reni:

—Na'c guitiäjznuni; do'o guidzujtnu te daad lojni, te don chu xten gacni.

Si'c bejnreni te gusojb xtiidx Dios cadre caj scree: “Batiäjsreni xhablojiaá; yejca xhabä ni bia'n gudzujtreni daad.”

Ni'cni bejn resoldaad recosre.

²⁵ Niluxh cuä' xcruiz Jesús suga' xnanni, con bäjł xnanni, ni laa Marii chääł Cleofas, näjza Marii Magdalen.

²⁶ Che bahuii Jesús loj xnanni, dxejc bahuiizani loj xpejn pacni nani sanälazduxhni, räjp Jesús loj xnanni:

—Nan, ¡bahuii, aro'c xi'nlu!

27 Dxejcti räjp Jesús loj xpejn̄pacni nani sanälazduxhni:

—¡Bahuii, aro'c xnanlu!

Ni'cni dxejcli sinä nani najc xpejn̄pacni xnan Jesús rolijzpacni.

Xho gujt Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Ni'cni, sa'csi najn Jesús alagujc guiraa recos ni nanab gac te soob rextidx Dios, räjpni:

—Cayolä nis.

29 Ro'c suga' te guejs vinagr, neŋga bahuajdxreni te esponj dxejc bacuaarenini lo te yajg ni laa hisopo, guläsreni esponjga batzugrenini ro'ni.

30 Che gulujx gu' Jesús vinagrga, räjpni:

—Agulujxni.

Dxejcti basajb yejcn̄i, baslaani xaimni.

Xhi bejn te soldaad lo Jesús

31 Dxejga najc dxe vispr xte lani pascw, che ru' mandaad par lanijga. Rexpejn̄ Israel di rlajzreni nia'n rebejn̄ga lo recrujz, sa'csi dxe sabdga najc dxej ni rusilajzreni. Ni'cni gunabreni lo Pila't guxhalni chu qui'ch ni'reni te guetreni, te jiäjtreni loj recrujz.

32 Dxejcti bidzujn̄ resoldaad, gudi'chreni guiro'p ni' nani caj te laad, sigajcza bennäjreni stee ni caj ste laadga.

33 Che gubigreni lo Jesús, bahuiireni alagujtni, direni nigui'ch ni'ni.

34 Tej soldaadga baqui'tzni te lans ro' xcustiini, dxejc bixe' rejn̄ näjza nis.

35 Lagajc narä Juan bahuiä recosga, ni'cni caniä rediidxre, luxh diidxga guliipacni. Lagajc

narä nanä didxguliipac caniä, te chaliiza lajztu xcuentni.

³⁶ Sa'csi si'c gujc guira'ti, te guzojb xtidx Dios cadro caj: “Nicla tej xtzujtñi di guech.”

³⁷ Sigajcza lo stee guiitz caj diidxre: “Sidxelo-jreni loj nani biguijtz te lans.”

Huicua'tzreni Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Che gulujx recosga, dxejcti huij José, te beñ Arimatea, nacxhiga'tzñi te xpejn Jesús, sa'csi rdxejbnì rexpejn Israel, ni'c huijni loj Pila't, gunabni loj Pila't te laani guiliätñi Jesús lo cruzj. Cuäjbza Pila't, dxejc biääd José gulätñi Jesús, sanätini togoalga.

³⁹ Näjza Nicodem biääd dxejc, nani galoo huin-inäj Jesús te guxhijñ. Biädnäni si'cti tiuu kil te dänejh ni najc si'c yaal ni laa mirra näjza áloes.

⁴⁰ Dxejcti cua'reni Jesús batejbrenini te la' lad lino, basälzareni däjga ni laa mirra con áloes, sa'csi si'c najc xcostumbr rexpejn Israel che ru-cua'tzreni te togoal.

⁴¹ Gajxh cadro cuaj Jesús lo cruzj, yu' te huert, neñ huertga yu' te bacoob si'c te biliää, cadro nicla tej bejn gajd guiga'tz.

⁴² Sa'csi abidzujñ dxej vispr lani pascw xten rexpejn Israel, luxh gajxh suga' biliääga, nenga gudixhreni Jesús; si'c biga'tztini.

20

Guban_{sac} Jesús loj reben_{gut}

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Primer dxej xten xmaanga, cäjyru, gajd lo guedxliuj jianij che huij Marii Magdalen lo baaga.

Che bidzuj_{ni} ro' baaga, bahuiini agubicaj gui_j ni suga' ro' baaga.

² Dxejcti ruxu_{ni} gubi'ni te huiye'tzni lo Simón Pedr nájza lo stee xpej_{pac} Jesús ni sanälazduxhni, räjpni lojreni:

—Ahuilääreni Dad ne_n baa, luxh dinu guidon caro sanärenini.

³ Dxejc biriguxu_n Pedr nájza stee bej_{nga}, huijreni nez lo baa.

⁴ Ruxu_n guiro'preni. Niluxh stee bej_{nga} ruxu_{nduxhr}uni loj Pedr. Laani ganid bidzuj_{ni} lo baaga.

⁵ Dxejcti guretä_{ni} te bahuiini ne_n ba-biliääga. Bahuiini te laad naga' relajdtis nani bidejb Jesús, luxh dini niu' ne_n baaga.

⁶ Dxejc bidzuga_jc Pedr, biugajcni ne_n baaga, bahuiini naga' relajdga te laad.

⁷ Bahuiizani lajd ni guyu' yej_{cni}, ni'c nie'tni saru, naga'ni te laad.

⁸ Dxejcti biu' stee bej_{nga} nani bidzuj_n ganid. Che bahuiini ne_n baaga, huililajzni guba_{sac} Jesús.

⁹ Sa'csi gajdreni gacbee ni caj lo reguijtz, cadre caj nanab guiba_{sac}ni loj rebegut.

¹⁰ Dxejc gubisac guiro'p rexpej_{pac}ni rolijzreni.

Baluiloj Jesús loj Marii Magdalen
(Mr. 16:9-11)

¹¹ Laltis suga' Marii cuä' baaga, cayoوني. Ni'cni la_l ni cayoوني, basajb lojni te bahuiini ne_n baaga.

¹² Dxejcti bahuiini lo tio'p xangl Dios, najcwreni ladnolbäj, sobga'reni, tejni nez cadre gojt yej_c Jesús, steeni nez cadre gojt ni'ni.

¹³ Dxejcti räjpreni lojni:

—Nane', ¿xhicuent roonlu?

Räjpni lojreni:

—Sa'csi sanäreni Dad, luxh dina ganä caro huisa'nrenini.

¹⁴ Che gulujx guniini si'c, gubiréni, dxejc bahuiini loj Jesús suga' ro'c, niluxh dini niembee Jesús.

¹⁵ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Nane', ¿xhicuent roonlu? ¿Chu rguillu?

Marii bejn xhigab laa dade' ni rcanäj huertga, ni'c räjpni lojni:

—Dad, palga luj sanäluni, gunii caro gudixhluni te guiliäsáni te chanääni.

¹⁶ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—¡Marii!

Dxejc gubiré Marii, räjpni neñ xtidx hebreo:

—¡Raboni!

(Sälöj diidxga “Mastr”.)

¹⁷ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Na'c guiniaazlu narä sa'csi gadna cha'a lo Xtadä xhaguibaa. Huij loj rebetzä, huiye'tz lojreni, cha'a lo Xtadä, näjza Xtadtu, loj Xtiozä näjza Xtiooztu.

¹⁸ Dxejcti huij Marii Magdalen, bidzujñni loj rexpejñpacni badeedni didxcoob, räjpni:

—Abahuiä lo Dad Jesús.

Räjpzani lojreni guiraa recos ni gunii Jesús lojni.

Baluiloj Jesús loj rexpejñpacni

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Che gojl gudxej, najcni dumingw, primer dxej xten xmaan, abiäudzu'tz ro lä' ro' yu' cadre tre' rexpejñpacni, sa'csi rdxejbreni rexpejñ Israel. Chela bidzujñ Jesús, guzujni nez galäiireni, räjpni lojreni:

—Suchu yälrbedxi lastootu.

²⁰ Che guniini si'c, baluigajcni reṇaani lojreni nājza cuä' xcustiini. Ni'cni bibaduxhlajz rexpejnṇpacni che bahuiireni lo Dad Jesús.

²¹ Dxejc räjp Jesús lojreni stehuält:

—Suchu yälṛbedxi lastootu. Si'c ni baxhal Xtadä narä, si'cza ruxhalä la'tu.

²² Che gulujx guniini rediidxga, balejbni yejcreni, räjpni, lojreni:

—Suguibajn Sprit Dxan xten Dios neṇ lastootu.

²³ Rextojl rebejn nani siällajztu, sibicajreni. Rextojl rebejn nani ditu jiällajz, siannäjreni redojlga.

Tomás bahuii lo Jesús ni gubaṇsac

²⁴ Tomás, ni laaza Didimo, najcni te retzubitio'p xpejnṇpac Jesús. Rutini che biääd Jesús loj rexpejnṇpacni.

²⁵ Dxejcti räjp rexpejnṇpacni lojni:

—Abihuiinu loj Jesús, agubaṇsacni loj rebengut.

Dxejcti laani räjpni lojreni:

—Palga dina fiä loj reṇaani cadre caj seen xten reclaab, palga dina guqui'tzä bicueṇaä cadre guyu' claabga, guqui'tzäza ṇaa cadre bixal cuä'ni, di lazä chaliṇ gubaṇsacni loj rebengut.

²⁶ Che gudejd xhujṇ dxej, tresac rexpejnṇpacni neṇ yu', nadxaagza Tomás lojreni. Niäudzu'tz yu'ga, luxh chela gucbeereni abidzujṇ Jesús, guzujni galäiireni, räjpni lojreni:

—Suchu yälṛbedxi lastootu.

²⁷ Dxejcti räjpni loj Tomás:

—Baqui'tz bicueṇaalu ree loj patṇaä, basälza ṇaalu cuä'äre, na'c ractio'p lajzlu, huililajzpac gubaṇsacä loj rebengut.

²⁸ Dxejcti räjp Tomás lojni:

—¡Xtadä, Xtioozä!

²⁹ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Sa'csi abahuiilu loä, Tomás, huililajzlu. Chicbaa renani mase direni fii, rililajzreni xtidxä.

Xhicuent bacuaani reguijtzre

³⁰ Xhidalroduxhru dzuun bejn Jesús nez loj rexpejn_{pacni}, nani di nicaj lo guijtz.

³¹ Redzuunre nani bejn Jesús nani cuaj lo guijtzre cuajni te chalilajztu diidxre: Jesús najc Crist, nani cabäjz rebejn_{re} jiäd, Xi'n Dios. Luxh che chalilajz te bejn_{re} xtiidxni, sajpni yä_nabajn_{re} par tejpas.

21

Jesús baluilojni lo gajdz xpejn_{pacni}

¹ Dxejcti baluiloj Jesús loj rexpejn_{ni} ro' nisdoo ni laa Tiberias. Scree baluilojni lojreni.

² Nadxaag sa' rebejn_{re}: Simón Pedr, Tomás ni laaza Didimo, näjza Natanael, nani siäd Caná xten Galilee, rexi'n Zebedeo, näjza stio'p rexpejn_{pacni}.

³ Dxejcti räjp Simón Pedr loj resa'ni:

—Chanazä bäj_l.

Räjpreni lojni:

—Näjza nuure chonnu.

Dxejcti sääreni, huä'preni nen te barcw. Guideb guxhijnga xhet bäj_ldi gunaazreni.

⁴ Che acayanij loj guedxliuj, suga' Jesús ro' nisdoo, di rexpejn_{ni} niembeeni.

⁵ Ni'cni räjp Jesús lojreni:

—Rexi'nä, ¿la xhet bäj_ldi rajptu, ä?

Räjpreni lojni:

—Xhet rajpdinu.

⁶ Dxejcti räjpni lojreni:

—Colgusaĭ xquijxhtu ladbee xten barcwga, te ro'c siniaaztuni.

Dxejcti bacuaareni guijxhga ladbee xten barcwga, dxejcti ameer diniajcdi nibääreni guijxhga ro'c sa'csi gudxadotzu'tzni bājł.

⁷ Dxejcti bejn nani sanälazduxh Jesús, räjp loj Pedr:

—Laa Dad Jesús.

Che biejn diajg Simón Pedr laa Dad Jesús, gotgajcni xhablojiaani sa'csi ladxhagjiättis najcwni sa'csi canaazni bājł, dxejcti gutiäjsni lo nisdoo.

⁸ Sgaaĭ rexpejnpacni biädnäreni rebarcwga sa'csi ameer guidzujnreni ro' nisdoo, si'cti tegayuu metrtis cayäädx. Siädnäzarenı guijxh guida rebājł.

⁹ Che bidzujnreni ro' nisdoo, bahuiireni re' guiboo, ro'c dzuub te bājł näjza yätxtiil cague'.

¹⁰ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Coltanä gaaĭ bājł nani entis gunaaztu.

¹¹ Dxejcti huij Simón Pedr, gulääni guijxhga, guidxani bälro. Guyu' si'cti te gayuu garol con choñ bājł neñ guijxhga, niluxh dini niräsyä' mase guyu' xhidalduxh bājł neñni.

¹² Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Coltaa te gauxharejntu.

Nicla tej rexpejnpacni dini niabdiidx lojni: “¿Chu luj?” sa'csi anajnreni laa Jesúsni.

¹³ Dxejcti cua' Jesús yätxtiil, badeedni lojreni, sigajcza rebājł.

¹⁴ Dee najc ni riojn huält baluilojni loj rexpejnpacni, che gubañsacni loj rebengut.

Jesús rrinäj Simón Pedr

¹⁵ Che gulujx gudajwreni, räjp Jesús loj Simón Pedr:

—Simón xi'n Jonás, ¿la sanälajzrulu narä loj chu stee, ä?

Räjpni lojni:

—O'n, Dad, luj najnlu sanälazä luj.

Räjp Jesús lojni:

—Gojp rexilä'ä.

¹⁶ Räpsacni lojni ni rojp huält:

—Simón, xi'n Jonás, ¿la sanälajzlu narä, ä?

Räjpni lojni:

—O'n, Dad. Luj najnlu sanälazä luj.

Räjpni lojni:

—Gojp rexilä.

¹⁷ Räpsacni lojni ni riojn huält:

—Simón xi'n Jonás, ¿la sanälajzlu narä?

Guc-huin lastoo Simón Pedr sa'csi gunabdiidx Jesús lojni choñ huält: “¿La sanälajzlu narä?” Dx-ejcti räjp Simón lojni:

—Dad, luj najnlu guira'ti. Luj najnlu sanälazä luj.

Räjp Jesús lojni:

—Gojp rexilä.

¹⁸ Rniliäpac lojlu, che gujclu bi'nru, lagajc luj rajcwlu xhajblu, rijlu cadrotis rlajzlu. Che anajclu bengool, susgaatislu naalu te gushuajcw ste'ca bejn xhajblu, te chanäreni luj cadre di rlajzlu.

¹⁹ Luxh diidxga gunii Jesús te cagusule'ni xho gugu'treni Pedr te guiliä'pni xpala'n Dios. Che gulujx guniini si'c, räjpni loj Pedr:

—Gudanajl narä.

20 Che gubiré Pedr, bahuiini loj stee xpejn̄ni, nani sanälajzru Jesús, siädnajl̄ni dejt̄zreni. Lagajc bejn̄re ni gurej cuä' Jesús lo lult xchej, ni räjpza loj Jesús: “Dad, ¿chuni'c najc nani guto'lu?”

21 Ni'cni, che bahuii Pedr lojni, räjpni loj Jesús:

—Dad, deea', ¿xhi gun dee?

22 Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Palga rlazä jia'nni che guibisacäli loj guedxliujre, ¿xhixh najcni? Basaanni. Luj gudanajl̄ narä.

23 Ni'cni bire'ch diidx lagajc loj resa'ni, di bejn̄ga guet. Di Jesús niäjb lojni dini guet, alga räjpni: “palga rlazä jia'nni loj guedxliujre che guibisacäli lo guedxliujre, ¿xhixh najcni?”

24 Luxh bejn̄ga najc narä, xpejn̄ Jesús nani bahui loj guiraa recosre, nani bacuaazareni. Anadonnu didxliipac najc recos nani rniini.

25 Yu'ru xhidalduxh dzuun ni bejn̄ Jesús. Palga gucuaanu guiralii redzuun ni bejn̄ Jesús, nicla lo guedxliujre di gal̄ chu reguijtz cadro xcajni.

Xtidxcoob Dios ni biädñä dad Jesucrist
New Testament in Zapotec, Mitla (MX:zaw:Zapotec,
Mitla)

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Mitla

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Mitla [zaw], Mexico

Copyright Information

© 2006, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Mitla

© 2006, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

5cff1274-8dc3-5398-a94d-f6033bb363c9